

JAUJŲJŲ UGNIAGĖSIŲ VADOVAS

metodinės
rekomendacijos

LIETUVOS IR ŠVEICARIJOS BENDRADARBIAVIMO PROGRAMA

LIETUVOS JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ SĄJUNGA

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ VADOVAS (metodinės rekomendacijos)

Knyga išleista įgyvendinant paprojektą
„Lietuvos jaunųjų ugniagesių ir gelbėtojų veiklos plėtra“
pagal Lietuvos Respublikos ir Šveicarijos Konfederacijos
bendradarbiavimo programą

Parengė:
Romualdas KAZLAUSKAS, Laima ŽEMAITYTĖ,
Gražina ABARAVIČIENĖ, Marius ANDRULEVIČIUS

Fotografijos – Romualdo KAZLAUSKO

Mieli moksleiviai,

Gyvenime labai svarbu atrasti savo pašaukimą. Pats kilniausias – padėti žmonėms. Kad galėtume suteikti pagalbą nelaimėje, būtinos žinios ir įgūdžiai. Jų įgysite, jei tapsite jaunaisiais ugniagesiais gelbėtojais. Tai įdomi ir prasminga veikla, vienijanti geranoriškus, ištvomingus ir drąsius jaunos žmones. Juolab kad gyvenimas visada yra kupinas išbandymų, iššūkių ir pavojų. Ir visada reikės gebėjimų juos įveikti. Jaunieji ugniagesiai mokosi, kaip apsaugoti nuo gaisro, kaip saugiai elgtis vandenyje ir kaip išvengti kitų nelaimių. Tai labai svarbūs dalykai, padedantys ne tik apsaugoti save, bet ir kitus. Visa tai ugdo pasitikėjimą, kantrybę ir įprasmina kiekvieno žmogaus būtį.

Galimas dalykas, kad, dalyvaudami jaunųjų ugniagesių veikloje, atrasite ir tolesnį savo gyvenimo kelią – tapsite ugniagesiais gelbėtojais. Tais, kuriais pasikliaujama, kurių profesionalumu tikima, kurių šaukiamasi pačiomis sudėtingiausiomis situacijomis.

Mokėti saugiai elgtis ir padėti kitiems yra kiekvieno mūsų pareiga. Todėl visus Jus nuoširdžiai kviečiu papildyti jaunųjų ugniagesių gretas. Šis judėjimas – svarus indėlis į visos mūsų šalies visuomenės saugumą.

Pagarbiai

*Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius
vidaus tarnybos generolas Remigijus BANIULIS*

MOKYKIMĖS PADĖTI SAU IR KITIEMS...

Pradėkite savo veiklą nuo idėjos, o kaip ją įgyvendinti – paklauskite savo širdies.

Japonų išmintis, XII amžius

Šiuo metu visuomenės priešgaisrinės saugos žinios ir ypač įgūdžiai naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis – gesintuvais ir nedegiu audeklu – yra nepakankami. Nors visuomeninės paskirties patalpose ir yra gesintuvų, tačiau keli iš mūsų esame nors kartą gyvenime bandę gesinti ugnies židinį? Tokios patirties, deja, turi labai nedaugelis, o ypač – jaunuoliai. Gaisro pavojus kyla visiems vienodas, taigi, mokėdami užgesinti vos įsiplieskusį gaisrą, išvengtume didelių nelaimių. Todėl šios ir kitos civilinės saugos žinios yra reikalingos kiekvienam iš mūsų.

Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba visuomenės švietimui skiria daug dėmesio šiuo klausimu, tačiau pagal gaisrų ir nelaimių statistiką matome, jog to nepakanka. Todėl būrys patyrusių ir entuziastingų Priešgaisrinės tarnybos pareigūnų ir darbuotojų, suprantančių, jog vien veiksmingos kovos su gaisro pasekmėmis neužtenka, pasiryžo savo žinias ir jėgas skirti ir prevencinei veiklai. Taip nuosekliai, stebint kitų šalių prevencinio darbo su vaikais pasiekimus, buvo subrandinta idėja mokyti jaunimą ugniagesybos pagal neformaliojo ugdymo programas. Pirmasis žingsnis šios idėjos įgyvendinimo link buvo Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos (LJUS) įkūrimas 2000 metais.

Per dvyliką LJUS aktyvios veiklos metų, ieškant tinkamiausio jaunųjų ugniagesių veiklos modelio Lietuvoje, sukaupėme nemažai patirties, kuria, esame įsitikinę, yra būtina pasidalinti su kitais. Tikimės, kad pateikta susisteminta medžiaga padės vadovams ir jaunesiems lyderiams pasirengti darbui su jaunaisiais ugniagesiais.

Šis leidinys parengtas įgyvendinant paprojektą „Lietuvos jaunųjų ugniagesių ir gelbėtojų veiklos plėtra“ pagal Lietuvos ir Šveicarijos bendradarbiavimo programą. Tikimės, jog veikla pagal šį paprojektą: jaunųjų ugniagesių lyderių praktiniai mokymai, jų veiklos organizavimo, socialinio verslumo ugdymo, NVO valdymo mokymai, paslaugų plėtros ir lėšų

generavimo strategijos rengimas, įsigyta profesionali ugniagesybos ir kompiuterinė įranga bei šio „Jaunojo ugniagesio vadovo“ metodinės rekomendacijos paskatins kolegas ir daugelį kitų, palaikančių mūsų idėją, sukurti naujas jaunųjų ugniagesių komandas įvairiuose Lietuvos kampeliuose. Taip bendromis jėgomis ir toliau sėkmingai kurtume saugesnę visuomenę, puoselėtume savanorystės idėją Lietuvoje bei populiarintume atsakingą ir garbingą ugniagesio gelbėtojo profesiją.

Dėkojame savo bendraminčiams, kurie prisidėjo prie LJUS steigimo, bei tiems, kurie dalyvavo ir dalyvauja mūsų veikloje, visiems – už bendradarbiavimą, pagalbą ir nuoširdų palaikymą.

Sėkmingos ir prasmingos veiklos bei neišdildomų įspūdžių, mieli kolegos!

LJUS prezidentas Romualdas KAZLAUSKAS

TURINYS

METODINĖS REKOMENDACIJOS

- 4 Jaunųjų ugniagesių komandų veiklos organizavimo metodinės rekomendacijos

MOKYMO PROGRAMA

- 12 Jaunojo ugniagesio gelbėtojo neformaliojo mokymo bendroji programa

KOMANDOS NUOSTATAI

- 18 Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos jaunųjų ugniagesių komandos nuostatai

NAUDINGA DALYVAUTI

- 20 Kodėl jaunam žmogui (vaikui) naudinga dalyvauti Lietuvos jaunųjų ugniagesių veikloje

KAIP MOTYVUOTI

- 22 Kaip motyvuoti jauną žmogų dalyvauti visuomeninėje veikloje?

NAUDINGI PATARIMAI

- 24 Naudingi patarimai vadovams ir jaunesiems lyderiams

PIRMIEJI ŽINGSNIAI

- 26 Pirmieji žingsniai pradedant mokymus

PRATYBŲ REKOMENDACIJOS

- 28 Pirmoji medicinos pagalba – žinios, gelbstinčios gyvybes
- 33 Ugnies židinio gesinimas
- 39 Orientavimasis vietovėje ir dingusių žmonių ir daiktų paieška, gelbėjimo tarnybų iškvietimas, pirmosios medicininės pagalbos (PMP) suteikimas
- 40 Pavojai ant lūžtančio ledo

ŽAIDIMAI IR PRATIMAI

- 42 Grupės formavimo žaidimai ir pratimai

RENGINIŲ ORGANIZAVIMAS

- 47 Jaunųjų ugniagesių renginių organizavimo nuostatai

TRADICINIAI LJUS RENGINIAI

- 52 Žiemos renginiai
- 55 Pavasario renginiai
- 58 Vasaros renginiai
- 62 Rudens renginiai

LJUS LAIMĖJIMAI

- 64

LJUS ŽENKLAI IR ATRIBUTIKA

- 70

4. METODINĖS REKOMENDACIJOS

GERA PRADŽIA – PUSĖ DARBO.

Liaudies išmintis

Jaunųjų ugniagesių komandos steigimas ir formavimas – pradžią pradžia. Nuo ko viską pradėti ir kaip viską padaryti?

Tikimės, jog į šį klausimą padės atsakyti toliau pateikta informacija apie jaunųjų ugniagesių komandos veiklą.

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDŲ VEIKLOS ORGANIZAVIMO METODINĖS REKOMENDACIJOS

I. BENDRIEJI NUOSTATAI

1. Jaunųjų ugniagesių komandos – savanoriški gaisrų prevencijos būreliai, kurie vienija apskrities, miesto, rajono jaunųjų ugniagesių būrių narius bendriems tikslams siekti, yra Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos (toliau – LJUS) struktūrinis vienetas.

2. Komanda savo veikloje vadovaujasi LJUS nuostatais, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir LJUS 2009 m. birželio 4 d. bendradarbiavimo sutartimi Nr. 35–16, LR švietimo ir mokslo ministro 2012-07-18 įsakymu Nr. V-1159 patvirtinta „Žmogaus saugos bendrąja programa“ bei šiomis metodinėmis rekomendacijomis.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

LJUS – Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjunga
JUK – jaunųjų ugniagesių komanda
JUB – jaunųjų ugniagesių būrys
JU – jaunieji ugniagesiai
PAGD – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas
UGM – Ugniagesių gelbėtojų mokykla
APGV – Apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba
VPGT – Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba
CS – civilinė sauga
LUSF – Lietuvos ugniagesių sporto federacija
VGTV – Vilniaus Gedimino technikos universitetas

II. KOMANDOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1. Teikti pagalbą švietimo įstaigoms formuojant vaikų asmeninės atsakomybės įpročius už žmonių gyvybę ir sveikatą bei materialinio turto saugą nuo gaisrų.

2. Vaikus ir jaunimą šviesti priešgaisrinės veiklos temomis.

3. Puoselėti priešgaisrinės tarnybos istoriją ir tradicijas, propaguoti savanorystę.

4. JU komandos sudaromos savanoriškais pagrindais iš miesto (rajono) mokyklų moksleivių. Veikla organizuojama priešgaisrinės tarnybos komandose, šalia jų esančiose mokyklose, jaunimo centruose, bendruomenės centruose, kultūros namuose ir kitose švietimo ir visuomeninėse organizacijose. Pagalbą dėl būrelių organizavimo ir jų veiklos teikia LJUS valdyba, Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos specialistai, mokyklų pedagogai bei kitų švietimo įstaigų specialistai.

5. Švietimo įstaigų, priešgaisrinių tarnybų, kuriuose organizuojama JU komandos veikla, vadovai šiai veiklai parenka JU būrių vadovus, dėstytojus, specialistus. Siūloma, kad vadovais būtų skiriami priešgaisrinės tarnybos bei švietimo įstaigų aktyvistai.

III. KOMANDOS VEIKLOS KRYPTYS

1. Supažindinimas su miesto ir apskrities priešgaisrinės apsaugos tarnybos struktūra ir veikla, komandų susikūrimo ir vystymosi istorija. Istorinės medžiagos apie priešgaisrinę tarnybą bei jos veteranus rinkimas.

2. Prevencinė priešgaisrinė veikla visuomenėje ir ypač tarp jaunimo.

3. Priešgaisrinio darbo savanorystės skatinimas.

4. JU būrio narių mokymas priešgaisrinės prevencijos pagrindų: kaip elgtis gaisro metu, kaip naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis, kaip laikytis atitinkamų darbų saugos taisyklių.

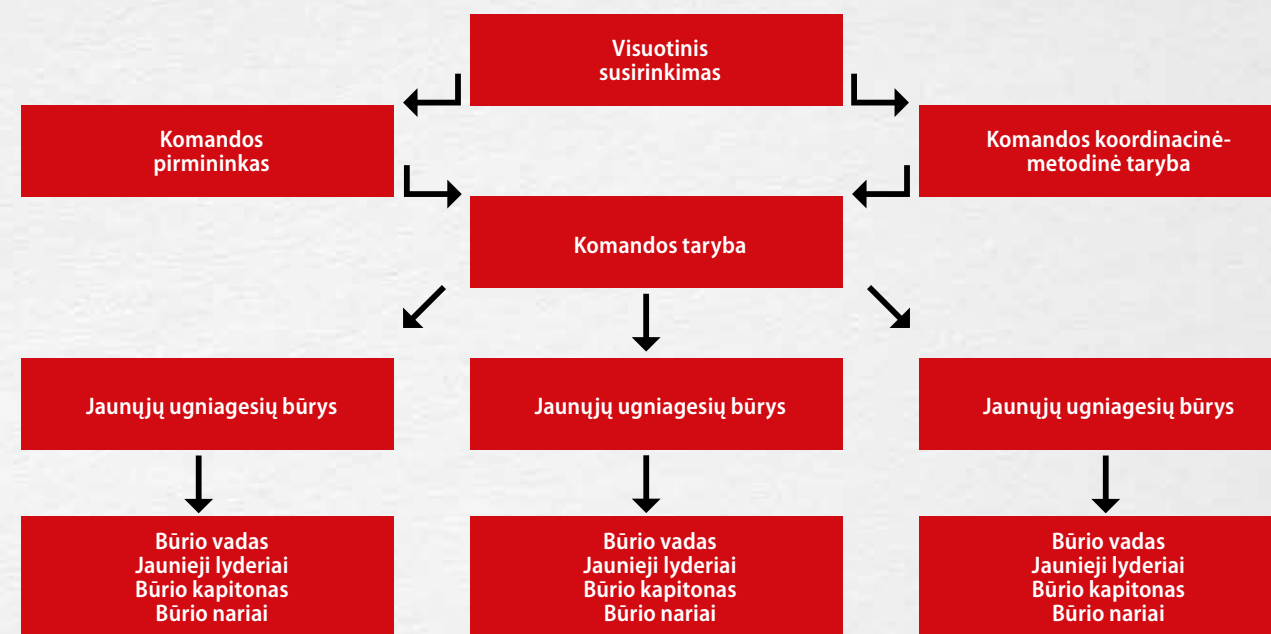
5. Supažindinimas su priešgaisrine technika, įranga, apsauginėmis priešgaisrinėmis sistemomis, išoriniu ir vidaus priešgaisrinio vandentiekio, automatinėmis gaisro aptikimo ir gesinimo sistemomis.

6. Bendras fizinis vaikų vystymas bei psichologinis paruošimas mokėti elgtis gaisro metu ir ekstremaliose situacijose.

7. Ugniagesybos sporto treniruočių organizavimas, dalyvavimas ugniagesių gelbėtojų sporto varžybose ir sąskrydžiuose.

8. Vaikų rengimas skleisti priešgaisrinę agitaciją visuomenėje (konkursų, olimpiadų, viktorinų, vaizdinės medžiagos, fotografijos ir kt. dirbinių priešgaisrine tematika parodų organizavimas).

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDOS STRUKTŪRA

9. Priešgaisrinių ekspozicijų įkūrimas mokyklose, gaisrinėse komandose, susitikimų organizavimas su nusipelnusiais priešgaisrinės apsaugos darbuotojais, pareigūnais ir veteranais, ugniagesybos sporto meistrais.

10. Prevencinių pamokėlių ir renginių organizavimas artimiausių mokyklų pradinėse klasėse ir ikimokyklinėse įstaigose.

11. Pasiruošimas ir dalyvavimas tarptautinėse varžybose, sąskrydžiuose, stovyklose, seminaruose.

IV. KOMANDOS STRUKTŪRA IR VEIKLOS ORGANIZAVIMAS

1. Jaunųjų ugniagesių komanda (JUK) yra pagrindinis LJUS struktūrinis vienetas.

2. JU komandos nariais gali būti moksleiviai nuo 8 iki 18 metų, nuo 18 metų pareiškusieji norą aktyviai dalyvauti JU komandos veikloje nariai gali būti vadovai.

3. JUK organizuoja veiklą savarankiškumo principais, aukščiausias JUK valdymo organas – visuotinis susirinkimas. Visuotinis JUK susirinkimas kviečiamas:

- renkant JUK pirmininką, tarybą;
- reikalui esant, pirmininko šaukimu.

4. Siekiant geriau organizuoti apskrities JUK veiklą, steigama apskrities arba miesto JUK koordinacinė-metodinė taryba. Tarybą sudaroma iš valstybinės priešgaisrinės tarnybos atstovų, LJUS, LUSF, VGTV studentų, švietimo, jaunimo organizacijų ir kitų organizacijų specialistų savanorių.

5. LJUS JUK koordinacinė-metodinė taryba ir jos pirmininkas renkami JUK konferencijos metu, kurį organizuoja APGV viršininko ir JUK pirmininko iniciatyva. JUK koordinacinės-metodinės tarybos tikslai ir uždaviniai:

- teikti metodinę, konsultacinę pagalbą, koordinuoti ir organizuoti JUK veiklą;
- teikti pagalbą steigiant JUK, JU būrelius, ugniagesybos sporto komandas mokyklose ir kitose įstaigose, taip pat organizuojant jų veiklą;
- rinkti, apibendrinti ir platinti naujausius JU veiklos organizavimo modelius ir patirtį;
- dalyvauti ruošiant ir vykdant priešgaisrines prevencines akcijas, renginius miesto ir apskrities mastu;
- ruošti jaunųjų ugniagesių konkursų, varžybų, ugniagesybos sporto varžybų, sąskrydžių nuostatus;
- teikti pagalbą ruošiant jaunųjų ugniagesių stovyklas, mokymus, taip pat ruošiantis tarptautiniams renginiams;
- populiarinti LJUS veiklą žiniasklaidos priemonėmis, APGV, PAGD internetiniame puslapyje ir laikraštyje „Ugniagesys“.

V. KOMANDOS VEIKLOS KOORDINAVIMAS, VADOVAVIMAS

1. JU komanda sudaroma, jeigu yra ne mažiau kaip dešimt narių. Skaitlingos komandos gali dalintis į būrius. Būrys sudaromas iš ne mažiau kaip 5 narių.

2. Rekomenduojama komandos narius skirstyti į grupes pagal amžių: 8–11 metų – pirminis parengimas; 12–15 metų – tęsti

nis parengimas; nuo 16 metų – jaunojo lyderio parengimas. Naujai suburtai grupei, kurios nariai vyresni nei 11 metų, pirminio parengimo mokymus galima integruoti į tęstinio parengimo mokymus.

3. Kasdieniniam darbui vadovauja komandos pirmininkas bei komandos taryba, kurie išrenkami komandos visuotiniame susirinkime. Komandos pirmininkas atlieka tarybos pirmininko pareigas. Taryba renka pirmininko pavaduotoją ir būrių vadovus bei būrių jaunuosius lyderius. Būrio kapitoną slapto balsavimu renka būrio nariai. Mažai skaitlingose būriuose (iki 10 narių) komandos pirmininkas renkamas visuotiniame komandos-būrio susirinkime.

4. LJUS JUK nariai gali būti aprūpinti nustatyto pavyzdžio uniformine apranga, ant kurios nešiojama LJUS ir komandos atributika.

5. Už aktyvų dalyvavimą LJUS ir JUK veikloje, pasiektus komandinius ir asmeninius rezultatus komandos nariai gali būti apdovanojami diplomais, padėkos raštais, vertingomis dovanomis, ženklais, taip pat kelialapiais atstovauti LJUS tarptautinėse varžybose, stovyklose, sąskrydžiuose ir kituose renginiuose.

6. Priėmimas į JU komandą vyksta pagal raštišką nario prašymą su tėvų sutikimu ir papildoma informacija apie narį (žr. priedus Nr. 1 ir 2). JU nariai moka nustatytą nario mokestį.

7. JUK pirmininkas du kartus per metus (iki lapkričio 1 d. ir gegužės 1 d.) teikia LJUS valdybai informaciją apie JUK ir narius (žr. priedą Nr. 3, Jaunųjų ugniagesių gelbėtojų komandos anketa).

VI. JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDOS MATERIALINIS APRŪPINIMAS IR FINANSAVIMAS

1. Komandos lėšas sudaro:

- komandos narių narystės mokesčiai;
- narių ir rėmėjų įnašai;
- parengtų projektų finansavimo lėšos;
- iš teikiamų mokamų paslaugų gautos lėšos.

2. Lėšos naudojamos:

- JUK narių draudimui nuo nelaimingų atsitikimų vykdant savo pareigas;
- stovyklų, seminarų, sąskrydžių, varžybų, akcijų ir kitų renginių organizavimui;
- materialinės ir techninės bazės gerinimui, veiklos organizavimui, uniforminės ir apsauginės aprangos įsigijimui, atributikos, sportinės aprangos, ženkliukų, metodinės literatūros bei viešinimo priemonių įsigijimui;
- JUK narių mokymams, specialistų paslaugų apmokėjimui. Uniforminių drabužių modelius kuria JUK, kuriuose turi būti panaudota LJUS ir komandos simbolika. Galima turėti savo komandos ženkliukus ir kitą atributiką.

3. Reklaminiuose ir kituose leidiniuose turi būti naudojama LJUS ir JUK simbolika.

4. Ženklus už nuopelnus gamina ir įteikia LJUS, iš JUK pirminko gavus pasiūlymą dėl kandidatų paskatinimo.

5. Organizuojant ir vykdant JUK narių pratybas nemokamą pagalbą teikia priešgaisrinės tarnybos: suteikia galimybę naudotis priešgaisrinių komandų patalpomis, įranga, technika, specialistų pagalba.

VII. JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDOS NARIO TEISĖS IR PAREIGOS

1. JUK narys privalo:

- žinoti ir siekti vykdyti pagrindinius JUK tikslus, nuostatus, žinoti kiekvieno komandos nario teises ir pareigas;
- gerbti jaunojo ugniagesio vardą; aktyviai dalyvauti komandos, būrio veikloje, tiksliai ir laiku vykdyti komandos, būrio vadovų ir būrio kapitono nurodymus;
- studijuoti priešgaisrinės apsaugos istoriją, mokytis ir gilinti savo priešgaisrinės ir civilinės saugos žinias, laikytis sveikos gyvensenos, stiprinti bendrą fizinį pasirėngimą;
- vadovaujant priešgaisrinės apsaugos specialistams dalyvauti prevenciniuose renginiuose savo mokymo įstaigose, ikimokyklinėse įstaigose pagal gyvenamąją vietą.

2. JUK narys turi teisę:

- rinkti ir būti išrinktas į vadovaujančius JUK narius;
- dalyvauti svarstant JUK veiklos organizavimo klausimus, teikti savo pasiūlymus;
- kreiptis dėl pagalbos ir konsultacijos suteikimo į valstybines priešgaisrines tarnybas savo gyvenamojoje vietovėje;
- lankyti ugniagesybos sporto treniruotes, naudotis valstybinės priešgaisrinės tarnybos sporto salėmis, sporto įranga, inventoriu, technika;
- dalyvauti ugniagesybos sporto varžybose, konkursuose, parodose ir kituose priešgaisrinės tematikos renginiuose.

VIII. JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDOS VADOVAI

1. JUK vadovai – organizatoriai parenkami iš mokyklų pedagogų, visuomeninių organizacijų lyderių, VPGT specialistų ir priešgaisrinės apsaugos veteranų, vadovaujantis JUK nuostatais, LJUS įstatais, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento (toliau – PAGD) ir LJUS 2009 m. birželio 4 d. bendradarbiavimo sutartimi Nr. 35-16 bei šiais rekomendaciniais nurodymais. Vadovų mokymo programos rengiamos vadovaujantis 2012 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos švietimo ministro patvirtinta „Žmogaus saugos bendrąja programa“, PAGD ir LJUS bendradarbiavimo sutartimi ir kitais teisės aktais. Metodinis JUK vadovų rengimas, vadovaujantis JUK

nuostatais ir pagrindiniais LJUS įstatų tikslais ir uždaviniais bei kitais teisės aktais, pagal susitarimą vykdomas UGM arba VPGT.

2. JUK vadovus pagal pasirašytas sutartis rengia: UGM specialistai, CS, APGV specialistai, patyrę LJUS vadovai, LUSF treneriai.

3. Kandidatai į JUK vadovus, turintys aukštąjį gaisrinės saugos išsilavinimą, tokiuose vadovų mokymuose gali nedalyvauti.

4. JUK vadovų rengimo dėstytojai, organizuodami mokymus, turi teisę savarankiškai pasirinkti formas, metodus ir būdus priklausomai nuo socialinių ir ekonominių sąlygų, techninės, metodinės bazės, kitų galimybių ir sutarties sąlygų.

5. Vadovų mokymai:

- mokymus sudaro teoriniai ir praktiniai mokymai. Dėstyto planą sudaro 6–8 temos, kurių turinys parenkamas atsižvelgus į turimas galimybes ir priemones;
- mokymų organizavimas nustatomas dėstyto plane. Dėstyto planą parengia mokymų organizatoriai arba komandos metodinė koordinacinė taryba;
- baigusiems mokymus JUK vadovams išduodami pažymėjimai;
- JUK vadovai aktyviai dalyvauja LJUS seminaruose ir kituose renginiuose.

IX. JUK NARIŲ MOKYMO ORGANIZAVIMAS

1. JUK narių mokymus organizuoja JUK vadovai.

2. JU komandos nariams popamokinė veikla organizuojama mokslo metais pagal programą, skirtą jaunųjų ugniagesių veiklai. Mokymai rengiami 1 kartą per savaitę, pamokų (pratybų) trukmė – 2 akademinės valandos. Rugsėjo mėnesį JUK veikla pristatoma ir viešinama švietimo įstaigose, taip formuojami JU komandos ir būriai.

3. Pirminio mokymo programa skirta dvejiems metams – 100 valandų per metus (75 val. teorinėms pamokoms ir pratyboms ir 25 val. pasiruošimui ir dalyvavimui renginiuose).

4. Programa gali būti koreguojama pagal tam tikro regiono mokymo techninę bazę, specialistų skaičių ir jų specializaciją.

5. Baigusių pirminio mokymo programą jaunųjų ugniagesių žinias patikrina komisija.

6. JUK nariams, kurių pirminio mokymo programos žinios buvo įvertintos teigiamai, išduodamas dokumentas, kad šie išklauė pirminio mokymo programą, LJUS pažymėjimas, LJUS JUK nario ženkliukas (fakeliukas).

7. Užbaigę pirminio mokymo programą jaunieji ugniagesiai ruošiami pagal tęstinę dvejų metų (100 val. (70+30) per me-

tus) mokymo programą. Šios programos tikslas yra ne tik pagilinti jau turimas žinias apie ugniagesybą, tačiau ir suteikti daugiau praktinių ir socialinių įgūdžių, taip pat išmokyti komandinio darbo pagrindų.

8. Baigusių tęstinio mokymo programą JUK narių žinias patikrina komisija, rezultatus patvirtina JUK pirmininkas. JUK nariui, kurio žinios įvertintos teigiamai, išskilmingai įteikiamas dokumentas, kad jis išklauė tęstinio mokymo programą, bei LJUS ženkliukas.

9. JUK nariams, sėkmingai užbaigusiems tęstinio mokymo programą, siūloma ruoštis pagal jaunųjų lyderių programą. Šios programos tikslas – be praktinių profesinių ugniagesybos žinių, suteikti organizacinio darbo bei vadovavimo įgūdžių, ugdyti atsakomybę už komandos narius ir komandos pasiektus rezultatus. Sėkmingai užbaigusiems jaunojo lyderio programą įteikiamas LJUS jaunojo lyderio pažymėjimas ir ženklas. Ant uniformos ir apsauginės uniformos gali nešioti skiriamuosius ženklus.

10. Jaunieji lyderiai, vadovaujantis 2012 m. sausio 16 d. UGM viršininko įsakymo Nr. 10 „Dėl asmenų, pageidaujančių mokytis PAGD prie VRM Ugniagesių gelbėjimo mokykloje, atrankos taisyklių patvirtinimo“ papildymu, LUSF ir LJUS nariai gauna po 2 papildomus balus stodami į UGM, pateikę minėtų organizacijų prezidentų pranešimus.

11. JUK narių mokymas gali būti organizuojamas bendrojo lavinimo mokyklose, jaunimo centruose, visuomeninėse organizacijose, ugniagesių gelbėtojų komandose.

- JUK nariams mokymus veda mokyklų mokytojai, kitų mokymo įstaigų pedagogai, Valstybinės priešgaisrinės ir civilinės tarnybos specialistai, Priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos veteranai, ugniagesybos sporto treneriai;
- dėstytojai turi teisę savarankiškai rinktis mokymo metodus ir formas priklausomai nuo JUK mokymo bazės, sąlygų ir finansinių galimybių;
- temų planas sudaromas vadovaujantis LJUS jaunojo ugniagesio gelbėtojo neformalaus mokymo bendrąja programa; priklausomai nuo amžiaus gali būti organizuojami informatyvaus pažintinio pobūdžio JUK būrelio narių mokymai, o vyresnio amžiaus moksleiviams parenkamos profesionalios ugniagesių parengimo programos temos ir literatūra;
- UGM, APGV civilinės saugos ir VPP skyrių specialistai, komandų specialistai pagal savo kompetenciją teikia metodinę ir praktinę pagalbą, rengia mokymus;
- mokymai rengiami grupėms, atskiros temos gali būti dėstomos mažai skaitlingose grupėse arba individualiai;
- ugniagesybos sporto treniruotės rengiamos vadovaujantis 2009 m. Tarptautinės ugniagesybos sporto federacijos taisyklėmis (su 2011, 2012 metų papildymais), treniruotes veda patyrę ugniagesybos sporto treneriai;
- pratybos ir sporto treniruotės rengiamos griežtai laikantis saugumo reikalavimų.

12. Siūlomi JUK narių veiklos organizavimo modeliai.

1 MODELIS. JU BŪRELIO „JAUNASIS GELBĖTOJAS“ ORGANIZAVIMAS MOKYKLOJE

Pagrindinis būrelio vadovas yra mokyklos mokytojas, išklaušęs UGM CS kursą bei JUK vadovų rengimo programą. Tokio modelio būrelio vadovas glaudžiai bendradarbiauja su Vals-tybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos specialistais (ko-mandų vadovais, civilinės saugos, VPP inspektorais, prakti-nio darbo su gaisrine įranga ir technika specialistais). Pagal susitarimą naudojasi artimiausios priešgaisrinės komandos pagalba, materialine baze.

2 MODELIS. MOKYKLOS NEFORMALIOJO ŠVIETIMO PROJEKtinės VEIKLOS „JAUNASIS GELBĖTOJAS“ MOKYMŲ ORGANIZAVIMAS KLASĖSE

Šie mokymai organizuojami mokyklose visai klasei ar keletui klasių kaip popamokinė veikla.

Mokymus veda priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos specialis-tas, turintis tam tikros darbo su vaikais patirties (pedagogi-nį išsilavinimą) arba mokyklos mokytojas, turintis tam tikrų priešgaisrinės ir civilinės saugos srities žinių, jis gali būti vie-nas iš LJUS vadovų.

Programa ruošiama vienai klasei pagal atitinkamą valandų skaičių per metus. Parenkami temų prioritetai. Per metus (iš esmės šiltesniais mėnesiais) organizuojamos pratybos prieš-gaisrinėje komandoje.

3 MODELIS. JUK, JUB VEIKLOS ORGANIZAVIMAS PRIEŠGAISRINĖJE KOMANDOJE

Mokinių grupė – būrelis formuojamas rugsėjo mėnesį, agi-tuojant priešgaisrinei komandai artimiausiose mokyklose. Mokymai prasideda rugsėjo mėnesio antroje pusėje. Ren-giami vieną kartą per savaitę dvi akademines valandas – va-kare arba poilsio dienomis.

Mokymų laiką sudaro 70–74 val. per metus.

Taip pat organizuojama papildoma veikla per mokslo atos-togas: pratybos, ekskursijos, išvykos, renginiai. Papildomas valandas sudaro pasiruošimas tarptautinėms varžyboms, sąskrydžiams. Pagal patirtį papildoma veikla trunka apie 20–30 val.

13. JUK nariai ruošiami pagal pagrindines temas, nurodytas rekomendacinėje programoje.

14. **JUK veiklos organizavimas vasaros metu.** Siekiant sutvirtinti popamokinės veiklos metu įgytas teorines žinias, lavinti praktinius įgūdžius bei formuoti jaunųjų ugniagesių komandinio darbo principus, organizuojamos dieninės va-saros stovyklos:

- dienes stovyklas rekomenduojama organizuoti APGV komandose;
- dalyvauti LJUS organizuojamoje vasaros stovykloje „Jaunasis gelbėtojas“, VPGT darbuotojų sąskrydžiuose, LUSF organizuojamose sporto stovyklose bei varžybose, VPGT, LJUS JUK bei kitų institucijų organizuojamuose prevenciniuose renginiuose;
- dalyvauti tarptautiniuose jaunųjų ugniagesių renginiuose;
- su parodomąja prevencine programa dalyvauti kitų jaunimo organizacijų vasaros stovyklose.

Priedas Nr. 1

PRAŠYMAS

Vardas, pavardė	
Adresas	
Data	
JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDAI	
(komandos pavadinimas)	
Prašau priimti mane į jaunųjų ugniagesių komandą. Su JUK nuostatais esu susipažinęs.	
Pateikiu šiuos savo duomenis:	
1. Asmens kodas	
2. Mokyklos/darbovietės pavadinimas, adresas	
3. Kelintos klasės moksleivis/pareigos darbovietėje	
4. Telefonai (namų, mobilusis, el. paštas)	
Parašas	
Pastaba: asmenims iki 18 m. reikia tėvų sutikimo.	Vardas, pavardė

TĖVŲ SUTIKIMAS

Mes (tėvai/globėjai):	
Vardas, pavardė, telefono nr., el. paštas	
Vardas, pavardė, telefono nr., el. paštas	
susipažinome su LJUS įstatais, JUK nuostatais, veiklos reikalavimais, mokymo programa ir sutinkame, kad mūsų sūnus/dukra, globotinis/globotinė taptų JUK nariu bei dalyvautų jos veikloje.	
Parašas	
Vardas, pavardė	

Pildo JUK

Nario vardas, pavardė				
priimtas (-a) į	JU komandos	būrį 20	metų	dieną.
JUK pirmininkas				
Parašas				
Vardas, pavardė				

JUK NARIO ANKETA

Nuotrauka

Vardas

Pavardė

Asmens kodas (gimimo data)

Įstojo į JUK (data)

Išduoto pažymėjimo Nr.

Komanda (pavadinimas, būstinės adresas)

Komandos vadovas (vardas, pavardė, telefonas)

Nario namų adresas, telefonas, el. paštas

Trumpa autobiografija ir asmeniniai duomenys:

Aš,

Mokausi (mokymo/darbo įstaigos adresas, telefonas)

Esu (kelintos klasės mokinys/mokinė)

Mano pomėgiai:

Lankau šiuos būrelius (nurodyti įstaigą, organizaciją, būrelių lankymo dažnumą):

Moku plaukti (taip/ne):

Moku šias užsienio kalbas (išvardyti):

puikiai (skaitau, kalbu, rašau, verčiu):

gerai (kalbu, skaitau, rašau, galiu versti nesudėtingus tekstus):

pakankamai (susikalbu):

silpnai (suvokiu pokalbio esmę, tačiau bendrauti sunku):

Norėčiau, kad JUK (esant galimybėms) rengtų šiuos kursus:

Iš JUK veiklos tikiuosi:

Esu visiškai sveikas (taip/ne):

Turiu šių negalių, ligų:

Privalau reguliariai vartoti šiuos medikamentus (dėl ko):

Kraujo grupė:

Į mano tėvus/globėjus galima kreiptis šiais telefonų numeriais, el. paštu:

Su LJUS įstatais ir JUK nuostatais susipažinau ir sutinku būti JUK narys bei vykdyti nario pareigas.

Duomenis užpildė (vardas, pavardė, parašas, data)

Su anketos duomenimis susipažinau:

Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungosjaunųjų ugniagesių komandos pirmininkas

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

Būrio vadas

(parašas)

(vardas, pavardė)

(data)

10

Priedas Nr. 3

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ GELBĖTOJŲ KOMANDOS ANKETA

Komandos pavadinimas

Komandos subūrimo data

Komandos pirmininkas (vardas, pavardė)

Komandos pirmininko pagrindinės darbovietės adresas, tel. nr. ir el. pašto adresas

Komandos būriai (jei yra):

Komandos narių skaičius:

Vardas, pavardė

Gimimo data/asmens kodas

Nario arba tėvų telefonas, el. paštas

Vadovai:

Jaunieji lyderiai:

Jaunieji ugniagesiai:

Komandos bendras turimų etatų (apmokamų valandų) skaičius:

Komandos, komandos būrių veiklos kryptys:

Veiklai naudojamų patalpų plotas (kv. m):

Komandos koordinacinės-metodinės tarybos nariai (vardas, pavardė, darbovietė, pareigos):

Rėmėjai (pavadinimas, rekvizitai):

Komandos pirmininkas

Parašas

Vardas, pavardė

11

5. MOKYMO PROGRAMA

PATVIRTINTA:
Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos valdybos sprendimu Nr. 1–6
2013 m. balandžio 5 d.

1. Programa

1.1. Programos pavadinimas

JAUNOJO UGNIAGESIO GELBĖTOJO NEFORMALIOJO MOKYMO BENDROJI PROGRAMA

1.2. Programa skirta

Programa yra skirta jaunojo ugniagesio gelbėtojo saugos kompetencijai ugdyti – gebėjimui ir nusiteikimui naudotis individualia ir kolektyvine patirtimi pagrįstomis žiniomis ir tinkamu elgesiu užtikrinti savo ir kitų žmonių saugumą.

Siektina, kad jaunieji ugniagesiai gelbėtojai patys atpažintų, įvardytų grėsmę ir pavojų keliančias situacijas, būtų pasirėngę imtis praktinių veiksmų, saugotų gyvybę ir sveikatą, aplinką ir turtą. Svarbu, kad aktyviai įsitrauktų svarstant įvairias žmogaus saugos problemas, atsakingai priimtų sprendimus, pasitikėtų suaugusiais, gebėtų prireikus kreiptis pagalbos, prisiimti asmeninę atsakomybę už saugų elgesį, išsiugdytų savisaugą.

Vertybinių nuostatų ugdymas, nukreiptas į pasitikėjimo savimi, vieni kitais ir saugos tarnybomis stiprinimą, padės jaunesniems ugniagesiams gelbėtojams drąsiai imtis iniciatyvos, brandžiai ir atsakingai įsipareigoti sau ir kitiems gyventi saugiai ir darniai.

Programa parengta jaunojo ugniagesio gelbėtojo saugos ugdymui popamokinės veiklos metu.

1.3. Reikalavimai mokymo programos dalyviams:

- Būti LJUS nariu.
- Ne jaunesniu kaip 8 metų amžiaus.

1.4. Mokymo trukmė (savaitėmis ar valandomis)

Jaunųjų ugniagesių gelbėtojų neformalusis popamokinis mokymas susideda iš dviejų dalių: pirminio ir tęstinio mokymo. Pirmuosius dvejus metus jaunieji ugniagesiai mokomi pagal **100** akademinių valandų per metus pirminio mokymo planą. Teoriniam mokymui (paskaitoms) skiriama **34** val., pratyboms – **43** val., kūrybinei veiklai (pasirengimui renginiams, konkursams ir kt.) – **23** val.

Dar dvejus metus tęsia mokymąsį pagal tęstinio mokymo temas (nustatytą skaičių val.). Tęstinio mokymo tikslas – tobulinti įgytus teorinius ir praktinius įgūdžius, supažindinti su naujovėmis.

1.5. Programos rengėjai

Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos (toliau – LJUS) prezidentas **Romualdas KAZLAUSKAS**,

LJUS sekretorė **Laima ŽEMAITYTĖ**,

Vilniaus JUK būrio vadovė **Gražina ABARAVIČIENĖ**.

2. Programos apibūdinimas

2.1. Programos rengimo pagrindas

Ši mokymo programa parengta siekiant visoje Lietuvoje populiarinti, plėsti ir susisteminti jaunųjų ugniagesių gelbėtojų rengimą.

2.2. Programos tikslas

Ugdyti saugų elgesį įvairiose aplinkose: tai yra numatyti rizikingas, ekstremalias situacijas, laiku pastebėti ir įvertinti pavojaus šaltinius, susidaryti adekvatų situacijos vaizdinį, mokyti priimti teisingą sprendimą.

Suteikti reikalingų teorinių žinių ir praktinių gebėjimų.

2.3. Mokymosi pasiekimai

Eil. Nr.	Mokymosi pasiekimai
1.	Susipažins su LJUS įstatais, JUK nuostatais, struktūromis.
2.	Susipažins su ugniagesybos sporto pagrindais.
3.	Susipažins su gaisrine technika ir įranga.
4.	Gebės saugiai naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (ugnies gesintuvais ir nedegiu audeklu) gesindamas nedidelius gaisrus.
5.	Įgis žinių apie galimus gamtinio, techninio, ekologinio ir socialinio pobūdžio pavojus, išmanys saugaus elgesio ir būtinus veiksmus ekstremalių situacijų metu.
6.	Įgis žinių tinkamai elgtis ir suteikti pirmąją pagalbą ištikus nelaimei, kol atvyks profesionali pagalba.

3. Pagrindinių temų mokymo planas

Eil. Nr.	Temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		teorijai	praktiniam mokymui
1.	Įvadas. LJUS įstatai, JUK nuostatai.	1	
2.	Ugnies nauda ir žala. Gaisrų kilimo priežastys.	0,5	
3.	Pagalbos iškvietimas įvykus nelaimei.	0,5	
4.	Ką vadiname gaisru. Degimo teorijos pagrindai. Degimo nutraukimo būdai.	0,5	
5.	Gaisro pavojai. Kaip jų išvengti.	0,5	
6.	Ugnies gesinimo būdai.	0,5	
7.	Gaisrai miškuose ir durpynuose. Žolės deginimo padariniai.	0,5	
8.	Pirotechnikos priemonės ir jų keliami pavojai.	1	
9.	Ką daryti gaisro metu?	1	
10.	Gaisrinės saugos ženklai. Evakuacijos planas.	0,5	0,5
11.	Pirminės gaisro gesinimo priemonės. Jų panaudojimas.	0,5	0,5
12.	Ugnies gesintuvų tipai, paskirtis ir sandara. Nedegus audeklas.	0,5	0,5
13.	Kaip naudotis ir teisingai gesinti gesintuvu.		1
14.	Kaip naudotis ir teisingai gesinti nedegiu audeklu.		1
15.	Gaisriniai švirkštai (vandens ir putų), jų klasifikavimas, paskirtis, taktinės ir techninės charakteristikos.	0,5	1
16.	Gaisrinių žarnų paskirtis, klasifikacija, techniniai parametrai, panaudojimo būdai.	0,5	1
17.	Rankinės gaisrinės kopėčios. Jų charakteristikos, panaudojimo galimybės.		1
18.	Žmonių gelbėjimas su gelbėjimo virvėmis. Gelbėjimo mazgai.	0,5	2
19.	Virvės tvirtinimo prie konstrukcijos mazgai.		1

Eil. Nr.	Temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		teorijai	praktiniam mokymui
20.	Gaisriniai ir gelbėjimo automobiliai, jų techninės ir taktinės charakteristikos, klasifikavimas, paskirtis, sutartinis žymėjimas.	0,5	0,5
21.	Automatinės gaisro gesinimo priemonės.	0,5	0,5
22.	Gaisrinės saugos taisyklės gyvenamuosiuose namuose ir mokykloje.	1	
23.	Atsakomybė už priešgaisrinės saugos reikalavimų pažeidimus.	0,5	
24.	Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos tikslai, uždaviniai ir sistema.	0,5	
25.	Civilinės saugos signalai. Kaip elgtis išgirdus civilinės saugos signalus.	1,5	
26.	Gamtiniai pavojai. Kaip elgtis ekstremalių gamtinių reiškinių metu?	1	
27.	Žmonėms gresiantys pavojai.	0,5	
28.	Cheminiai pavojai. Kaip išvengti cheminių nelaimių namuose?	0,5	
29.	Saugumas buityje.	0,5	
30.	Saugūs žaidimai kieme.	0,5	
31.	Saugūs namai ir saugus elgesys gatvėje.	0,5	
32.	Gyvūnų keliami pavojai.	0,5	
33.	Saugus elgesys vandenyje ir ant ledo. Kaip teikti pagalbą.	1	1
34.	Svarbiausi išlikimo įgūdžiai.	0,5	1
35.	Žmogaus anatomijos ir fiziologijos pagrindai.	0,5	
36.	Pirmosios pagalbos rinkinys, individualios teikiančiojo pirmąją pagalbą apsaugos priemonės.	0,5	
37.	Gyvybės požymiai. Pagrindinės gyvybinės žmogaus funkcijos ir jų įvertinimas pagal ABC schemą.	0,5	
38.	Klinikinė ir biologinė mirtis, jos požymiai.	0,5	
39.	Pradinio gaivinimo pagrindai ir technika. Gaivinimo metodika esant vienam arba dviem gelbėtojams.	0,5	1,5
40.	Užspringimas, pirmoji pagalba.	0,5	0,5
41.	Stabili šoninė padėtis.	0,5	1
42.	Pirmoji pagalba nukentėjusįjį skubiai ištraukiant iš automobilio.	0,5	
43.	Audinių vientisumo pažeidimas. Žaizdų klasifikavimas: jų rūšys ir pavojingumas. Išorinis kraujavimas ir kraujavimo rūšys: arterinis, veninis, kapiliarinis. Kraujavimo pobūdžio nustatymas.	1	
44.	Kraujavimo stabdymo būdai.		1
45.	Vidinis kraujavimas. Vidinio kraujavimo požymiai. Pirmoji pagalba įtarus vidinį kraujavimą.	0,5	0,5
46.	Žaizdų tvarstymas, pagrindiniai principai, spaudžiamojo tvarsčio dėjimas. Tvarstymas įvairių sužeidimų atvejais.	0,5	2
47.	Imobilizacijos taisyklės. Imobilizacija atskirų kaulų lūžių, išnirimų, panirimų, krūtinės ląstos sužalojimo atvejais. Pirmoji pagalba, kai nutrauktos galūnės. Ilgalaikio suspaudimo sindromas. Pirmoji pagalba.	1	3

Eil. Nr.	Temų pavadinimai	Valandų skaičius	
		teorijai	praktiniam mokymui
48.	Galvos, stuburo, dubens kaulų traumų nustatymas. Pirmoji pagalba. Priemonės kaklui, stuburui imobilizuoti. Pirmoji pagalba įtariant galvos smegenų traumą, nukentėjusiajam esant sąmoningam ar netekus sąmonės.	1	2
49.	Terminio nudegimo laipsniai. Pirmoji pagalba.	1	
50.	Kūno perkaitimo požymiai. Saulės smūgis. Pirmoji pagalba.	0,5	
51.	Transporto avarijose patiriamų traumų mechanizmas. Daugybinė trauma. Pirmoji pagalba. Kaip nuimamas nukentėjusiojo motociklininko šalmas.	1	2,5
52.	Cheminiai nudegimai. Pagalbos suteikimas nuodingoms medžiagoms patekus ant odos, į akis ir kvėpavimo takus.	0,5	
53.	Pirmosios pagalbos teikimo tvarka patyrusiam šoką ar anafilaksiją, mėginusiam nusižudyti.	0,5	
54.	Pirmosios pagalbos teikimo tvarka ūmių, gyvybei pavojingų būklių metu (netekus sąmonės, įvykus miokardo infarktui, galvos kraujotakos sutrikimams, epilepsijos priepuoliui, ūmiam apendicitui, įkandus vabzdžiui ar gyvūnui), bendrieji ikistacionarinės pagalbos ypatumai.	1	1
55.	Ugniagesybos sporto pagrindai.	1	6
56.	Rikiuotės pagrindai.	1	6
57.	Alpinizmo pagrindai.	1	3
58.	Kūrybinė veikla, pasiruošimas renginiams.	9	10
59.	Baigiamasis žinių patikrinimas.	1	3
Iš viso:		45	55

4. Metodiniai ir materialiniai ištekliai

Eil. Nr.	Inventoriaus pavadinimas	Kiekis
1.	Mokymo klasė	1
2.	Kompiuteris	1
3.	Daugialypė terpė	1
4.	Rašymo lenta	1
5.	Gaisrinės žarnos	6 vnt.
6.	Apsauginis kostiumas	4 vnt.
7.	Apsauginės pirštinės	4 poros
8.	Apsauginis šalmas su skydeliu	4 vnt.
9.	Ugniagesio gelbėtojo pošalmis	4 vnt.
10.	Ugniagesio diržas	4 vnt.
11.	Gaisrinio hidranto kolonėlė	1 vnt.
12.	Gaisrinis švirkštas	4 vnt.
13.	Neštuvai nukentėjusiajam	2 vnt.
14.	Kaklo įtvaras	2 vnt.
15.	Pirmosios pagalbos vaistinė	2 vnt.
16.	Filtruojančios dujokaukės	2 vnt.
17.	Glaustinės kopėčios	1 vnt.
18.	Gelbėjimo virvė	4 vnt.
19.	Gaivinimo manekenai	2 vnt.
20.	Gaivinimo manekenas, registruojantis gaivinimo parametrus	1 vnt.
21.	Piešimo priemonės	
22.	Lipdymo priemonės	
23.	Kitas pagalbinis inventoriųs	
24.	Mokomasis įrenginys (gesinimui su gesintuvu)	1 komplektas
25.	Mokomasis parodomasis įrenginys (degančio aliejaus gesinimui)	1 komplektas
26.	Nedegus audeklas	2 vnt.
27.	Gesintuvai (vandens putų, angliarūgštės, miltelių)	6 vnt.

5. Žinių vertinimo tvarka

Išklausius 2 metų (pirminį arba tęstinį) parengimą, organizuojamas klausytojo žinių patikrinimas. Patikrinimą sudaro teorinių žinių testas ir praktinės užduotys.

Teorinių žinių patikrinimo metu klausytojas turi atsakyti į testo klausimus. Klausimai turi apimti visas sritis, nurodytas šioje mokymo programoje, arba iš tokių temų, kuriais mokėsi jaunieji ugniagesiai. Testas laikomas išlaikytu, jeigu klausytojas atsako į 50 procentų pateiktų klausimų. Per mokslo metus ir jų pabaigoje dėstytojai atlieka kontrolinį žinių vertinimą.

Per praktines užduotis jaunieji ugniagesiai turi pademonstruoti įgūdžius dirbti su pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (gesintuvu, nedegiu audeklu), gelbėjimo virvėmis, gaisrine įranga, pirmosios med. pagalbos suteikimo. Užduotys atliekamos individualiai ir grupėmis. Praktinė užduotis vertinama teigiamai, jeigu klausytojai teisingai ir saugiai atliko veiksmus.

Gavus neigiamą įvertinimą nors iš vienos patikrinimo dalies, klausytojas negauna patvirtinančio dokumento, kad išklause programą ir negali jos tęsti. Po metų, išklausus tą pačią mokymo programą, vėl tikrinamos žinios.

Klausytojų žinias tikrina Jaunųjų ugniagesių komandos įsakymu sudaryta ne mažesnė kaip trijų asmenų komisija.

Gavusiems teigiamą įvertinimą išduodamas patvirtinantis dokumentas, kad išklause tęstinę mokymo programą ir sėkmingai išlaikė teorinių žinių ir praktinių įgūdžių patikrinimą.

REKOMENDUOJAMOS LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymas. *Valstybės žinios*, 2002, Nr. 123–5518.
2. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1998, Nr. 115–3230; 2009, Nr. 159–7207.
3. LJUS įstatai.
4. JUK nuostatai.
5. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. liepos 18 d. įsakymas Nr. V–1159 „Dėl žmogaus saugos bendrosios programos patvirtinimo“.
6. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. 70–3170).
7. Rutkasuskas, A. *Ugniagesybos ir gelbėjimo pagrindai*. Vilnius: Justitia, 1997.
8. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Priešgaisrinės apsaugos departamentas. *Stipriai veikiančių nuodingų medžiagų žinynas*. Vilnius, 1995.
9. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos. *Saugaus darbo zonų likviduojant chemines avarijas nustatymo metodika*. Vilnius, 1999.
10. Aleknavičius, R. Vaitkaitis, D. *Pirmoji medicinos pagalba*. Kaunas, 1996.
11. Autorių kolektyvas. *Civilinė sauga mažiems ir dideliems*. Vilnius, 2007.

6. KOMANDOS NUOSTATAI

LIETUVOS JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ SĄJUNGOS

(miesto pavadinimas)

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDOS NUOSTATAI

I. BENDROJI DALIS

1. Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos jaunųjų ugniagesių komanda (toliau – komanda) yra struktūrinis Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos (toliau – sąjunga) padalinys.

2. Komanda vienija miesto jaunųjų ugniagesių būrių narius bendriems tikslams siekti bei įgyvendinti.

3. Komanda savo veikloje vadovaujasi Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos įstatais bei šiais nuostatais.

4. Komanda turi blanką su Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos ženklu ir savo pavadinimu.

5. Komanda gali turėti savo atributiką (ženklą, vėliavą ir kt.).

6. Komandos buveinės adresas:

II. KOMANDOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

1. Vienyti JUK būrius, narius.

2. Formuoti asmenybę ir puoselėti jos sklaidą. Ugdyti atakingą, dvasiškai ir fiziškai stiprų, kūrybingą bei sąmoningą Lietuvos Respublikos pilietį, profesionaliai orientuojamą ugniagesio gelbėtojo darbui.

3. Vykdyti mokomąją veiklą. Mokyti jaunuosius ugniagesius priešgaisrinės saugos taisyklių ir elgtis ekstremaliuose situacijose. Išmokyti naudotis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis, supažindinti su gaisrine ir gelbėjimo technika, teikti pirmąją medicininę pagalbą.

4. Mokyti bendrauti ir bendradarbiauti, kryptingai ir atkakliai siekti tikslo. Rengti ugniagesybos sporto bei kitus (pvz., užsienio kalbų, meninio, estetinio lavinimo ir kt.) mokymus ir pratybas, varžybas, ekskursijas, žygius, priešgaisrinės saugos ir gelbėjimo konkursus, olimpiadas, viktorinas, šąskrydžius.

5. Pastebėti asmens gabumus bei sugebėjimus ir padėti juos vystyti. Kurti jaunimo meninės saviveiklos būrelius, organizuoti diskusijas, paskaitas ir seminarus, siųsti narius į LJUS, tarptautinius bei kitus renginius.

6. Rengti JUK narius praktinei veiklai, pvz., aiškinti apie gaisrų prevenciją ir priešgaisrinę profilaktiką mokyklose, vaikų darželiuose, gyvenamuosiuose namuose, nemokyklinėse įstaigose. Išmokyti naudotis vaizdine medžiaga.

7. Populiarinti JUK ir LJUS veiklą: leisti brošiūras, reklaminius lankstukus ir knygutes, rengti jaunųjų ugniagesių kampelius bei steigti būrelius mieste.

8. Lankytis priešgaisrinės saugos bei ugniagesybos mokyimo įstaigose, priešgaisrinei saugai ir ugniagesybai skirtose parodose, muziejuose, rinkti medžiagą apie priešgaisrinės saugos istoriją, rengti ekspozicijas, parodas.

9. Propaguoti sveiką gyvenimo būdą.

III. VEIKLA

1. Komandos veikla grindžiama savanoriškumu.

2. Komandos veikla organizuojama vadovaujantis LJUS valdybos patvirtintais metiniais veiklos priemonių planais. Komanda parengia savo metinį veiklos projektą ir pateikia LJUS valdybai tvirtinti.

3. Komanda rengia ir teikia LJUS valdybai ataskaitas, suvestines bei apžvalgas, informaciją apie esamą būklę ir pajėgumus, veiklos plano vykdymą ir kitais klausimais.

4. Komanda siekia sudominti jaunimą priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos veikla bei ruošti jį ugniagesio gelbėtojo darbui.

5. Rengia teorinius ir praktinius jaunimo seminarus, diskusijas; sporto, meninius ir kultūrinius renginius; varžybas, stovyklas, keliones, viktorinas.

6. Užmezga, palaiko ryšius ir bendradarbiauja su apskrities priešgaisrine gelbėjimo valdyba.

7. Leidžia informacinius, reklaminius ir kitus leidinius, susijusius su komandos veikla.

8. Racionaliai ir ekonomiškai naudoja materialines vertybes, eksploatacines medžiagas bei įrangą.

9. Komandai vadovauja komandos pirmininkas.

10. Komandos pirmininkas 3 (trejiems) metams renkamas komandos narių visuotiniame susirinkime ir išrenkamas, jei už jį balsuoja daugiau nei pusė susirinkime dalyvavusių narių.

11. Klausimas dėl komandos pirmininko atstatydinimo keliamas, jei to reikalauja daugiau nei pusė narių ir už šį pasiūlymą balsuoja daugiau nei du trečdaliai susirinkime dalyvavusių narių.

12. Komandos pirmininkas atstovauja JUK santykiuose su LJUS ir kitomis organizacijomis.

13. Komandos pirmininkas pasirašo komandos vardu.

14. Komandos pirmininkas atsako už komandos materialinių vertybių eksploatavimą ir apsaugą.

15. Komandos pirmininkui suteikiama teisė savarankiškai tvirtinti komandos išlaidų sąmatą iki 1 MGL, o didesnės nei 1 MGL lėšos naudojamos komandos tarybos sprendimu.

16. Komandos pirmininkas kartu su komandos taryba atsako už narių saugos organizavimą mokymų, išvykų, stovyklų bei pratybų metu, o už saugumą atitinkamų priemonių metu atsako jų vadovai ir vykdytojai.

17. Komandos pirmininkas ir komandos taryba prižiūri, kad būtų laikomasi darbo saugos reikalavimų ir LJUS įstatų.

18. Komandos pirmininkas kontroliuoja vadovų ir būrių veiklą.

19. Komandos pirmininkas organizuoja pasitarimus ir veiklos aptarimus su komandos taryba.

20. Komandos taryba yra valdomasis ir vykdomasis organas, išrenkamas komandos visuotiniame susirinkime 3 (trejiems) metams.

21. Komandos taryba sudaro ne mažiau kaip 3 nariai: JUK pirmininkas, būrių vadai, jaunųjų lyderių ir tėvų atstovai.

22. Komandos struktūrinis vienetas yra būrys – ne mažiau kaip 5 žmonių grupė, vienijama bendrų interesų ir gyvenanti toje pačioje teritorijoje (mieste, kaime, apskrityje ir kt.).

23. Būrio struktūriniai vienetai: vadas, jaunieji lyderiai, kapitonas ir nariai.

24. Būriai vykdo komandos tarybos pavestas funkcijas, atlieka komandos pirmininko, vadovų ir LJUS valdybos pavaldumus.

IV. LĖŠOS

Komandos lėšas sudaro:

- komandos narių narystės mokesčiai;
- narių ir rėmėjų įnašai;
- lėšos, gautos už organizuojamus renginius;
- projektinės lėšos;
- LJUS skirtos lėšos;
- LJUS komandoms gali skirti ir kitą teisėtai gautą ar įgytą turtą.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Komanda įstoja ir išstoja iš LJUS pateikusi prašymą LJUS prezidento vardu. Prašymas svarstomas LJUS valdybos posėdyje ir patenkinamas / nepatenkinamas ne vėliau kaip per 14–30 kalendorinių dienų nuo jo įregistravimo sekretoriате.

7. NAUDINGA DALYVAUTI

Jaunųjų ugniagesių lyderių, dalyvavusių LJUS veikloje, pasisakymai

KODĖL JAUNAM ŽMOGUI (VAIKUI) NAUDINGA DALYVAUTI LIETUVOS JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ VEIKLOJE

Igyjama tarptautinio bendravimo ir bendradarbiavimo patirties:

- Užsienio kalbos. Kalbos yra labai vertingas turtas. Bendraujant su bendraminčiais iš užsienio gyvai žymiai greičiau išmokstama užsienio kalbų.
- Projektų rašymas. Išmokstama rašyti ir dalyvauti projektuose, kuriuos finansuoja Europos Sąjunga, valstybės ar kitos institucijos.
- Pasaulio pažinimas. Tarptautinės veiklos metu galima pažinti įvairias pasaulio vietas ir kultūras su mažomis išlaidomis. Tai galimybė jaunimui praplėsti akiratį.
- Nauji draugai. Neįkainojamos naujos pažintys, kurios ateityje gali tapti verslo partnerystės dalimi arba tiesiog šilta draugyste.
- Platus mąstymas. Bendravimas su kito mentaliteto, kultūros žmonėmis neabejotinai vysto žmogų kaip asmenybę, lavina intelektą, jo mąstymas tampa kur kas platesnis.

Saugaus gyvenimo būdo patirtis:

- Pirmoji pagalba. Išsamiau sužinoma, kaip teikti pirmąją pagalbą: tai naudinga ir būtina mokėti kiekvienam žmogui.
- Elementarūs saugumo pagrindai. Išmokstama dalykų, kurie atrodo paprasti, tačiau gyvenime gali išgelbėti gyvybę.
- Dalinimasis žiniomis su kitais žmonėmis. Įvairių akcijų metu ar tiesiog iš lūpų į lūpas perduodami vertingi patarimai, kurie gali padėti kitiems žmonėms apsisaugoti nuo nelaimių.

Sportinė patirtis:

- Ugniagesybos sportas. Tai labai specifinė, bet itin patraukli tiek žiūrovams, tiek sportininkui sporto rūšis. Jos rungtys yra individualios ir komandinės. Individualiose rungtyse sportininkas išmoka ugdyti savo valią, o komandinėse – komandinio darbo.
- Apdovanojimai. Lietuvoje ir užsienyje vyksta nemažai varžybų, kurių metu jaunas sportininkas turi progą iškovoti medalį ar kitą vertingą prizą.
- Kelionės. Lietuvos rinktinės nariai turi galimybių nuvykti į tolimus kraštus už organizacijos pinigus, ten garbingai atstovauti savo šaliai.

Profesinė patirtis:

- Pažintis su ugniagesio gelbėtojo darbu. Tapti ugniagesiu nėra pagrindinis LJUS nario tikslas, o susipažinus su šia profesija jaunuoliui būna lengviau nuspręsti, ar jam verta siekti tokios karjeros.
- Profesinis pagrindas. Norintieji toliau likti ir dirbti priešgaisrinės apsaugos srityje LJUS nariai turės svarbiausių dalykų pagrindus.
- Papildomi balai stojant į UGM. LJUS nariams Ugniagesių gelbėtojų mokykla palengvina stojimo sąlygas.

8. KAIP MOTYVUOTI

KAIP MOTYVUOTI JAUNĄ ŽMOGŲ DALYVAUTI VISUOMENINĖJE VEIKLOJE?

- Sudominti jį netipiška asmenine nauda, pvz., galimybe keliauti, laimėti sporto apdovanojimų, įgyti projektinės veiklos patirties ir pan.
- Motyvuoti tėvelius – LJUS veikla nėra finansinė našta šeimoms, ji suteikia daug pranašumų.
- Kalbėti apie užimtumą – gyvenimas vien prie kompiuterio nėra prasmingas, o paauglystė – pats geriausias laikas tobulintis, nes vėliau jo gali trūkti.
- Sužinoti, kas jaunuoliui (-ei) patinka ir pabandyti kartais nuobodžią JU veiklą susieti su kur kas patrauklesne veikla, pvz., krepšiniu, šokiais, žygiais ir pan.
- Papasakoti apie karjeros perspektyvas.
- Pasiūlyti netiesiogiai prisiliesti prie ugniagesio gelbėtojo darbo, pvz., iš šono pažiūrėti į jų darbą eismo įvykių metu.
- Naujos galimybės – yra specialūs tinklalapiai su sąrašais visuomeninių organizacijų, kurios pasirengusios bendradarbiauti. Taip galima už europinius pinigus nukeliauti, pvz., į Ispaniją, Bulgariją ar Švediją.

9. NAUDINGI PATARIMAI

Jei vaikai kritikuojami, jie išmoka smerkti.
Jei vaikai jaučia priešišumą, jie išmoka priešintis...
Jei vaikai išjuokiami, jie įpranta būti drovūs...
Jei vaikai gėdijami, jie įpranta jaustis kalti...
Jei su vaikais elgiamasi tolerantiškai, jie įpranta būti kantrūs...
Jei vaikai giriami, jie išmoka vertinti...
Jei vaikai mato sąžiningumą, jie išmoka būti teisingi.
Jei vaikai jaučia geranoriškumą, jie išmoka būti pagarbūs.
Jei vaikai jaučiasi saugūs, jie įpranta pasitikėti savimi ir tais, kurie yra šalia jų.
Jei su vaikais elgiamasi draugiškai, jie sužino, kad pasaulis nuostabus ir gera jame gyventi.

Dorotė Lo Nolte

NAUDINGI PATARIMAI VADOVAMS IR JAUNIESIEMS LYDERIAMS

Aišku, jaunuosius lyderius kviečiame neapsiriboti vien ugniagesybos žiniomis ir įgūdžiais, remdamiesi savo ir kitų organizacijų, tokių kaip „Pozityvas“ patirtimi, siūlome praplėsti akiratį vadovaujant ir lyderiaujant.

GERAS VADOVAS IR JAUNASIS LYDERIS:

Nekritikuoja. Nesijuokia iš nevykusio, jam atrodytų, pasisakymo.

Yra tolerantiškas, t. y. išklauso ir priima kitokią nei jo paties nuomonę ar poziciją. Tai nereiškia, kad jis sutinka su pasisakymu. Vadovas turi teisę išsakyti savo nuomonę, neprimesdamas jos kitiems.

Yra sąžiningas. Pasidalija su grupe savo mintimis ir jausmais. Tai labai svarbu kuriant saugumo ir pasitikėjimo atmosferą. Vadovas neprivalo būti visąžinis. Jeigu kažko nežino, tai neišsisukinėja, o pasako, kad to nežino.

Yra atsakingas, tačiau skatina ir kitų dalyvių atsakomybę. Jaučia atsakomybę už savo sprendimus ir elgesį, tačiau kiti dalyviai turi ir patys atrasti teigiamus sprendimus ir naujus elgesio būdus.

Yra jautrus ir pagarbus. Vadovas turi gerbti ir pripažinti jaunimo pastangas, jų keliamų problemų svarbą. Kai grupės nariai dalijasi asmeniniais išgyvenimais, mintimis ar jausmais, jis atidžiai klausosi ir nevertina pasisakymų (nei žodžiais, nei mimika, nei gestais).

Moka bendrauti laisvai, nesivaržydamas: yra entuziastingas, ramus ir pasitikintis savimi.

Kalba lėtai ir suprantamai. Tiksliai paaiškina ir nurodo.

Geba vadovauti grupei: suprantamai pateikia teorijos pamokų ar pratybių tikslą. Veikia kryptingai, per daug nesiblaškydamas. Pastebi kiekvieną grupės narį ir jį skatina. Mokymų pabaigoje geba apibendrinti informaciją.

Įvairiomis priemonėmis geba kurti draugišką aplinką grupėje: pavyzdžiui, panaudoja įvairius žaidimus.

KĄ DARYTI IR KO NEDARYTI BENDRADARBIAUJANT IR VEDANT MOKYMUS DVIESE:

Išsiaiškinti, ką kuris daro, ir kiek tam skiriama laiko.

Ateiti laiku. Vadovai turi susirinkti anksčiau, kad galėtų kartu aptarti, kaip bus vedami mokymai.

Būti atsakingam už savo paties laiką. Neprašyti partnerio stebėti laikrodžio ir pranešti, kada jūsų laikas pasibaigs. Nešiotis laikrodį patiems, kad žinotumėte, kiek jums liko laiko.

Pradėti ir užbaigti savo dalį laiku. Neviršyti laiko, sutarto su partneriu arba dalyviais. Jeigu pritrūko laiko užbaigti, ką buvote suplanavęs, geriau palikti tai kitam kartui. Prisiminti, kad dalyviai visuomet gali pasilikti ir pasikalbėti su jumis po mokymų.

Bendradarbiauti su kolega. Nepertraukinėti ir neversti jo (jos) atsidurti keblioje padėtyje. Palaukti, kol partneris pakvies kalbėti. Visada su dalyviais galite pasikalbėti vėliau, kai ateis jūsų eilė. Kai prireiks pagalbos, pakvieskite partnerį pakalbėti. Tačiau iš anksto nenusiteikite, kad jis ateis jums į pagalbą pats. Tarkite: „Martynai, ar turi ką nors pridurti?“, arba „Milda, ar tu žinai atsakymą į šį klausimą?“

Nesėdėti šalia partnerio, kai jis pristato temą. Nesėdėkite šalia ir nesislėpkite taip, kad partneris negalėtų jūsų matyti. Sėdėkite kur nors netoliese, kad galėtumėte matyti vienas kitą.

Įdėmiai klausytis, ką šneka partneris. Neužsiimkite pašaliniais darbais (pavyzdžiui, savo dalies repetavimu ar tiesiog namų darbais). Kalbėdamas po partnerio pasistenkite užsiminti apie jo pasakytus dalykus. Jeigu kreipsite dėmesį į tai, ką sako jūsų partneris, ir dalyviai elgsis taip pat.

Padėti, kai reikia. Neskirkite savo partneriui užduočių, kuriuos prieštarautų jo siekiamas.

Pagirti partnerį. Nemėginkite šmeižti. Pasakykite partneriui, kas patiko iš jo pristatymo (ką šis pasakė, ar padarė). Teigiami atsiliepimai apie tam tikrus veiksmus skatina juos pakartoti.

Būti atsargiems juokaujant. Ypač jeigu juokai ignoruoja grupę arba ką nors iš grupės žemina.

Gerbti partnerį. Teigiamas ir palaikantis partnerių bendravimas dalyviams sukuria saugią mokymosi aplinką.

Taigi partnerių tarpusavio ryšiai – labai svarbūs visos grupės mokymuisi.

PAGRINDINIAI DARBO SU GRUPE PRINCIPAI:

Bendradarbiavimas. Per teorijos pamokas ir pratybas turi dominuoti bendradarbiavimas, o ne rungtyniavimas. Narius turi vienyti bendras tikslas, bendra užduotis – tuomet bus teigiama atmosfera.

Saugios atmosferos kūrimas, konfidencialumas. Vadovo tikslas – grupėje sukurti pasitikėjimo atmosferą. Darbo pradžioje reikia aptarti, kokios bendravimo taisyklės galios mokymų metu. Galima sugalvoti **papildomų taisyklių**.

GALIMOS TAISYKLĖS:

- Būkite savimi.
- Stebėkite ir jauskite.
- Nekritikuokite.
- Gerbkite kito nuomonę.
- Skatinkite, bet neverskite.
- Būkite atidūs kito jausmams.
- Kalbėkite po vieną.
- Visi klausimai yra vertingi.
- „Čia ir dabar“ ir kt.

NEGALIMOS TAISYKLĖS:

- Nesiginčyti su mokymų vadovu.
- Pritarti daugumos nuomonei.
- Komentarus pasilikti sau.
- Asmeninė patirtis – nereikalinga.
- Nejuokauti ir kt.

Visų dalyvių įtraukimas. Vadovas turi užtikrinti visų dalyvių aktyvumą:

- Stebėti, ar visi turi galimybę pasisakyti.
- Skatinti tuos, kurie užgožti labiau aktyvių dalyvių.
- Jeigu nuolatos šneka tik keli asmenys, o kiti negali įsiterpti, gali įvesti taisyklę, kad šneka tik tie, kurie gauna kamuoliuką (vadovas savo nuožiūra mėtė kamuoliuką dalyviams, suteikdamas galimybę pasisakyti visiems).

ITIN AKTYVIUS MOKYMŲ DALYVIUS REIKIA „ĮDARBINTI“:

- Galima paprašyti juos užrašinėti pasakytas mintis.
- Sutvarkyti darbo vietą po mokymų.

Arba:

- Pasodinti šalia mažiau aktyvių dalyvių.
- Skatinti išklausyti kitus ir pan.

KAIP MAŽIAU AKTYVIUS GRUPĖS NARIUS VISAVERTIŠKAI ĮTRAUKTI Į MOKYMO(-SI) PROCESĄ:

- Atskirai paklauskite, ką jis/ji mano šiuo klausimu.
- Skatinkite lyderiavimą mažose darbo grupėse ir pan.

VISŲ SVARBIAUSIA – PASIRUOŠTI MOKYMAMS:

- Perskaitykite teoriją.
- Išsirinkite metodus.
- Apgalvokite būsimus klausimus.
- Apskaičiuokite mokymų trukmę ir juos detaliai suplanuokite.
- Turėkite mokymų vertinimo anketas.
- Ir nepamirškite nurodyti resursų.

ATMINKITE:

- Pirmiausia pašalinkite trikdžius.
- Nesate visažinis (-ė), todėl nebijokite pasakyti nežinant (-i).
- Nežinoti nėra gėda – gėda nenorėti sužinoti.
- Pasirūpinkite reikalinga dalomąja medžiaga ir/ar reikalingomis priemonėmis.
- Pozityvus požiūris į nemalonius klausimus – geriausias sprendimas.
- Konfliktus spręskite iš karto, neatidėliodami kitam kartui.
- Jei nežinot geriausio sprendimo, klauskite mūsų.

Prieš pradėdant darbą su grupe reikia sužinoti, ar niekas neturi **specialiųjų poreikių**, dėl kurių negali dalyvauti mokymuose (pvz., stuburo traumos). **Negalima reikalauti to pasakyti viešai!!!**

NOVATORIŠKUMAS

- Papildykite mokymus nauja informacija, pavyzdžiui, susieti su tuo, kas girdėta per žinias ar radiją.
- Ieškokite naujų žaidimų.
- Pastebėję, kad technika yra neveiksminga, siūlykite sprendimų variantus. Ir nepamirškite tuo pasidalinti per bendrus seminarus su kolegomis iš kitų JU komandų.
- Gal pastebėjote, kad vienas žaidimas visada sukelia labai geras diskusijas? Praneškite apie sėkmę ir kitiems savanoriams vadovams, kad ir jie galėtų pasinaudoti jūsų gerąja patirtimi.
- Norėtumėte ko nors neįprasto? Rodykite filmą, pasikvieskite svečių ar apsilankykite kokioje nors organizacijoje ar institucijoje.

10. PIRMIEJI ŽINGSNIAI

PIRMIEJI ŽINGSNIAI PRADEDANT MOKYMUS

Patalpa

Ji turi būti erdvi, gerai apšviesta ir jauki. Jaukumą sukurti gali tu (pvz., pakabinti plakatą, pripūsti balionų ir pan.).

Pirmoji pamoka

- Prisistatykite pats ir kartu pažaiskite vardų žaidimus.
- Papasakokite apie veiklą, pratybas.
- Pristatykite visą mokymų ciklą ir jo tikslus.
- Drauge su dalyviais nusistatykite darbo taisykles.
- Išsiaiškinkite grupės lūkesčius, norus ir baimes.
- Pažaiskite ledlaužius ir grupės formavimo žaidimus.
- Suderinkite kito susitikimo laiką.

Mokymų struktūra

Visi mokymai turi apimti šiuos komponentus:

- informaciją,
- įgūdžių lavinimą,
- motyvacijos skatinimą,
- informaciją apie prieinamus resursus.

11. PRATYBŲ REKOMENDACIJOS

Praktiniai įgūdžiai jaunajam ugniagesiui ne mažiau svarbūs nei teorinės žinios, juk ekstremaliose situacijose reiks ne tik žinių, bet ir praktinių įgūdžių.

Norėdami sėkmingai organizuoti jaunųjų ugniagesių mokymą, norime pasidalinti sukaupia patirtimi ir specifinėmis žiniomis.

Kiekvienoms pratyboms rekomenduojame ruošti nedidelę, tačiau išsamią atmintinę, kuri būtų naudinga ne tik pratybų metu, bet ir turėti renginiuose ir stovyklose. Kaip pavyzdį paruošėme „Pirmosios pagalbos teikimo“ ir „Gaisro gesinimo gesintuvu ir nedegiu audeklų“ atmintines, kurias ir pateikiame.

PIRMOJI MEDICINOS PAGALBA – ŽINIOS, GELBSTINČIOS GYVYBES

Visi privalo mokėti suteikti pirmąją medicinos pagalbą, tačiau iš tiesų gyvenime tai sugebėtų tikrai ne kiekvienas. Daugybė įvairiausių sveikatai ir gyvybei pavojingų situacijų tarsi tykote tyko kasdien, kiekviename žingsnyje, jos užklumpa visada netikėtai ir nepasiruošusius. O ruoštis reikėtų. Visiems ir dėl visa ko, todėl šioje trumpoje pirmosios pagalbos atmintinėje apžvelgsime ir patarsime, kaip elgtis ir padėti nukentėjusiajam pačioje įvairiausiose pavojingose situacijose.

Statistikos departamento duomenimis, dažniausios išorinės mirties priežastys yra eismo įvykiai, skendimas, apsinuodijimas alkoholiu, sušalimas, nukritimas. Net apie 60 proc. atvejų staigi mirtis ištinka namuose, iš jų 80 proc. – matant liudininkams. Didelės dalies šių mirčių galėtų būti išvengta, jei laukiant atvykstančių medikų žmogui būtų suteikta pirmoji pagalba. Todėl svarbu, kad kiekvienas mūsų gebėtų teikti pirmąją pagalbą.

PIRMOSIOS PAGALBOS TEIKIMO ATMINTINĖ

1. SAULĖS SMŪGIS – PERKAITIMAS

Požymiai:

- galvos skausmas ir svaigimas,
- pykinimas,
- viduriavimas,
- troškulys,
- sutrikusi orientacija,
- netvirta eisena,
- raumenų traukuliai,
- sąmonės praradimas.

Pirmoji pagalba:

- Atsekite apykaklę, atlaisvinkite rūbus.
- Kvieskite greitąją medicinos pagalbą (GMP).
- Vėsinkite kūną, nukentėjusį nuneškite į pavėsį arba apliekite vėsiu vandeniu.
- Duokite gerti vėsių skysčių.

2. SKENDIMAS

Pirmoji pagalba:

- Jei įmanoma, kuo greičiau ištraukite iš vandens.
- Jei neįmanoma, kvieskite priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą 112 arba 01 ir greitąją medicinos pagalbą.
- Išvalykite burną.
- Įvertinkite kvėpavimą ir pulsą.
- Jei nekvėpuoja, atlikite dirbtinį kvėpavimą.
- Jei neužčiuopiate pulso, atlikite krūtinės paspaudimus.

3. APSINUODIJIMAI

1. Grybais

Požymiai:

- pykinimas,
- vėmimas,
- kvėpavimo sutrikimai.

Pirmoji pagalba:

- Kvieskite greitąją pagalbą.
- Sukelkite vėmimą.
- Duokite gerti daug vandens ir aktyvuotosios anglies.
- Jei žmogus mieguistas, paguldykite ant šono.

2. Alkoholiu

Požymiai:

- vėmimas,
- pykinimas,
- sąmonės praradimas.

Pirmoji pagalba:

- Kvieskite greitąją pagalbą.
- Paverskite žmogų ant šono.
- Stebėkite jį.

4. TRAUMOS

1. Elektros ir žaibo.

Požymiai:

- kvėpavimo, širdies veiklos išnykimas,
- sąmonės praradimas,
- traukuliai,
- galimos nudegimo žymės

Pirmoji pagalba:

- Išjunkite elektros šaltinį.
- Kvieskite greitąją pagalbą ir priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą.
- Įvertinkite kvėpavimą ir pulsą.
- Jei nekvėpuoja, atlikite dirbtinį kvėpavimą.
- Jei neužčiuopiate pulso, atlikite krūtinės paspaudimus.

2. Įtarus stuburo arba kaklo traumą.

Pirmoji pagalba:

- Kvieskite greitąją pagalbą.
- Jokiu būdu nejudinkite ligonio.
- Ligonį galima kelti tik nurodžius medikui.

5. RANKŲ IR KOJŲ LŪŽIAI

6. ŽAIZDOS

- Požymiai:

 - nejprastai atrodanti galūnė,
 - stiprus skausmas.

Pirmoji pagalba:

 - Jei yra žaizda, ją uždenkite, esant kraujavimui, stipriai prispauskite kraujuojančią vietą.
 - Nejudinkite sužeistos vietos.
 - Kvieskite greitąją pagalbą.
- Pirmoji pagalba:

 - Uždenkite žaizdą, esant kraujavimui, stipriai prispauskite kraujuojančią vietą.
 - Stipriai sutvarstyta galūnę laikykite pakeltą.
 - Kvieskite greitąją pagalbą.

7. UŽSPRINGIMAS

8. APALPIMAS

- Suaugę dažniausiai užspringsta valgydami, o vaikai – ir žaisdami, įsidėję ką nors į burną.

Požymiai:

 - staiga tampa sunku kalbėti ar kvėpuoti, neretai griebiamasi rankomis už gerklės arba rodoma į ją,
 - kosulys,
 - dusulys.

Pirmoji pagalba:

 - Jei kosti, prašykite, kad kuo dažniau ir stipriau kosėtų.
 - Nustojus kosėti, stipriai 5 kartus suduokite nukentėjusiam į tarpumentį.
 - Nepadėjus atlikite Heimlich'o manevrą (abiem rankom apkabinkite nukentėjusį iš nugaros pusės per juosmenį ir stipriai paspauskite pilvą).
 - Jei neteko sąmonės, kvieskite GMP.
 - Iki GMP atvykimo išvalykite nukentėjusio burną, galbūt pašalinsite maisto likučius.
 - Jei nekvėpuoja, atlikite dirbtinį kvėpavimą.
 - Neužčiuopę pulso atlikite krūtinės spaudimus.
- Pirmoji pagalba:

 - Prilaikykite alpstantį žmogų, kad šis krisdamas nesusižalotų.
 - Apalpusįjį paguldykite horizontaliai ir pakelkite kojas apie 30 cm į viršų.
 - Atlaisvinkite apykaklę, atiškite kaklaraištį.
 - Atidarykite langus, padarykite daugiau erdvės aplink nukentėjusįjį, kad šis gautų daugiau oro;
 - Jei turite, duokite įkvėpti amoniako.
 - Nualpusiojo nereikėtų daužyti per veidą ar lieti jį vandeniu.
 - Iki galo neatsigavusį žmogų draudžiama girdyti ar maitinti.
 - Jei žmogus greitai atsigavo ir jaučiasi neblogai, GMP kviesti nebūtina, tačiau reikia apsilankyti pas šeimos gydytoją.
 - Jei žmogus per 2–3 min. neatgavo sąmonės arba dingsta kvėpavimas ir širdies veikla, kvieskite GMP ir pradėkite gaivinti.

9. NUŠALIMAS

10. NUDEGIMAS

- Dažniausiai nušąlama šaltu, vėjuotu, drėgnu oru. Greičiausiai nušąla rankų, kojų pirštai, ausys, nosis, skruostai, lytiniai organai.

Požymiai:

 - pažeistos odos pabalimas,
 - kūno dalies jautrumo netekimas,
 - pūslių atsiradimas,
 - tinimas, skausmas,
 - išbalusi, pageltusi, tartum vaškinė oda.

Pirmoji pagalba:

 - Šildykite nušalusią vietą spausdami delnu (skruostai, nosis, ausys), laikykite pažastyse (rankų pirštus) arba prie pilvo (atsekite megztinį ir, nukentėjusiojo rankas priglaudę prie jo kūno, užsekite).
 - Jei nušalo pėdos, nuaukite nukentėjusiojo batus, numaukite kojines ir pėdas padėkite ant kito asmens kūno.
 - Jei nušalimas stipresnis, gabenkite nukentėjusįjį į ligoninę. Prieš tai duokite atsigerti ko nors karšto, apklokite šiltais drabužiais, nuneškite nukentėjusįjį į užuovėją ar šiltesnę vietą.

Draudžiama:

 - Netrinkite nušalusių vietų nei ledu, nei sniegu.
 - Nenaudokite jokių tepalų ar miltelių.
 - Netvarstykite.
 - Netrinkite ir nemasažuokite.
- Pirmoji pagalba:

 - Greitai atvėsininkite nudegusią vietą vėsiu (18–20 °C) vandeniu, geriausia, silpnai tekančia vėsiaus vandens srove (dušu, laistytuvo žarna ir pan.). Vėsinama tol, kol nukentėjusysis nustojus vėsinti nebejaučia skausmo.
 - Vėsindami nuimkite apyrankes, žiedus, laikrodžius ar kitus daiktus, kurie prasidėjus tinimui galėtų spausti nudegusią vietą.
 - Švariai aptvarstykite žaizdą. Didelius plotus laisvai pridengkite švaria paklode ar rankšluosčiu. Nelupkite pridegusių prie odos rūbų, išskyrus smilkstančius.
 - Kvieskite greitąją medicinos pagalbą.

Greitąją pagalbą kvieisti būtina visada, jei:

 - yra galvos, plaštakų, pėdų ar lytinių organų nudegimai;
 - bet kokio gylio jaunesnių nei penkerių metų vaikų nudegimai;
 - yra daugiau nei vienos kūno dalies nudegimas arba nudegimas apima didelę kūno dalį;
 - nudegimą sukėlė cheminės medžiagos, elektros srovė, sprogimas;
 - yra sutrikęs kvėpavimas.

11. GAIVINIMAS

Ūminė liga ar sužeidimas galimi bet kur ir bet kada. Apie 60 proc. atvejų staigi mirtis ištinka namuose, iš jų 80 proc. – liudininkų akivaizdoje. Įvykus nelaimei jūs galite būti pirmas arba vienintelis, galintis suteikti pagalbą, o sugaištas laikas ir laiku nesuteikta pirmoji pagalba gali kainuoti žmogaus gyvybę.

- Pradinis gaivinimas
- Gaivinant reikia laikytis sekos: patikrink -> paskambink -> padėk
1. Įvertinkite aplinkos saugumą (pvz., ar nukentėjusysis nėra važiuojamoje kelio dalyje, kitoje nesaugioje vietoje); įvertinkite nukentėjusiojo sąmonę (patapšnokite žmogui per petį ir aiškiai paklauskite: „Kas atsitiko?“ Nekratykite!)
 2. Jei žmogus nereaguoja, kvieskite greitąją medicininę pagalbą telefonu 112. Jei aplinkui yra žmonių, vieno iš jų paprašykite iškviesti greitąją pagalbą.
 3. Pats tuo metu teikite pagalbą nukentėjusiajam.

- KAIP TEISINGAI GAIVINTI?
- Atsiminkite gaivinimo ABC:
- A (Airway) – atverkite kvėpavimo takus,**
- B (Breathing) – užtikrinkite kvėpavimą,**
- C (Circulation) – užtikrinkite kraujotaką.**
- A (Airway)** kelias orui
1. Paguldykite nukentėjusįjį veidu aukštyn ant kieto pagrindo.
 2. Kvėpavimo takus atverkite pakeldami apatinį žandikaulį ir atlošdami galvą (dviem trim pirštais pakelkite smakrą, kitos rankos delną uždėkite ant kaktos ir atloškite galvą).
- B (Breathing)** – kvėpavimas
1. Atvėrę kvėpavimo takus nustatykite, ar nesąmoningas nukentėjusysis kvėpuoja: ar juda krūtinės ląsta, ar girdite kvėpavimo garsą, ar jaučiate kvėpavimą pridėję skruostą? Vertindami užtrukite ne ilgiau kaip 10 s.

2. Jei nukentėjusysis nekvėpuoja arba jei nesate tikras, jog kvėpuoja, ar negalite įvertinti kvėpavimo per 10 s, pradėkite dirbtinį kvėpavimą. Atlikdami įpūtimus burna į burną, užspauskite nosies šnerves, glaudžiai apžiokite gaivinamojo burną, įpūskite du kartus. Vieno įpūtimo trukmė – 1 s. Įpūtimai turi būti negilūs, vienodi, kiekvieno įpūtimo metu turi pakilti krūtinės ląsta. Tarp įpūtimų leiskite orui išeiti iš plaučių.

C (Circulation) – kraujotaka

Ne medikams pulso čiuopti nėra būtina, nes 40 proc. atvejų jo nepavyksta užčiuopti net tada, kai jis yra – taip tik gaišamas laikas. Tad vertinkite kitus kraujotakos požymius – nukentėjusiojo judesius ir kvėpavimą. Įgudęs gaivintojas čiuopia miego arterijos pulsą (kaklo šoniniame griovelyje). Kraujotakos vertinimas trunka ne ilgiau kaip 10 s. Jei nėra kraujotakos požymių, atlikite krūtinės ląstos paspaudimus:

1. Vienos rankos delno pakyla dedama ant gaivinamojo krūtinkaulio vidurio apatiniame krūtinkaulio trečdalyje. Kita ranka dedama tiesiai ant pirmosios rankos ir delno pakyla spaudžiamas krūtinkaulis (pirštai suverti arba ištiesti). Rankos per alkūnes tiesios.

2. Krūtinė spaudžiama ne rankų jėga, o viršutinės kūno dalies svoriu. Spaudžiama tiesiai žemyn.
 - *Paspaudimų gylis – 5–6 cm.*
 - *Po paspaudimo krūtinės ląsta turi visiškai sugrįžti į pradinę padėtį.*
 - *Paspaudimų greitis – 100 kartų per minutę (kiek mažiau nei du kartai per sekundę).*
 - *Paspaudimų ir įpūtimų santykis – 30:2 (vienas ciklas).*
 - *Atliekame 5 krūtinės paspaudimų ir įpūtimų ciklus (trukmė – apie dvi minutes)*
 - *Vertiname nukentėjusiojo kvėpavimą, kraujotaką.*
 - *Jei gaivinamasis vis dar nekvėpuoja ir nėra kraujotakos požymių, reikia tęsti gaivinimą (gaivintojams patartina keistis kas dvi minutes).*

Gaivinimą nutraukti galima, kai:

- nesaugi aplinka kelia pavojų gaivintojui;
- atsiranda kraujotakos požymių;
- gaivinimą perima specialistų komanda;
- išsenka gaivintojo jėgos.

UGNIES ŽIDINIO GESINIMAS

GAISRO GESINIMO GESINTUVU IR NEDEGIU AUDEKLU ATMINTINĖ

UGNIES GESINTUVAI

Gaisrai skirstomi į keturias klases:

- A klasė** – kietųjų medžiagų gaisrai, kai degant susidaro įkai-tusios anglys;
- B klasė** – skystųjų arba galinčių suskystėti kietųjų medžiagų gaisrai;
- C klasė** – dujų gaisrai;
- D klasė** – metalų gaisrai.

Dažniausiai naudojami vandens putų, miltelių ir an-gliarūgštės gesintuvai.

Vandens putų gesintuvai skirti gesinti A ir B klasės gais-rams. Jais draudžiama gesinti elektros prietaisais.
Angliarūgštės gesintuvai skirti gesinti B ir C klasės gais-rams ir elektros įrenginiams iki 1000 V.
Miltelių gesintuvai tinka gesinti visų tipų gaisrus, taip pat elektros įrenginius iki 1000 V. Jais nerekomenduojama ge-sinti žmogaus rūbų.

Kaip teisingai gesinti ugnies židinį gesintuvu:

- nutraukite plombą ir ištraukite apsauginį kaištį;
- lauke gesinkite pavėjui;
- gesindami patalpose turite stovėti tarp ugnies židinio ir išėjimo, kad bet kuriuo metu galėtumėte išeiti iš patalpos;
- gesinkite saugiu ir kartu efektyviu vieno, vieno su puse metro atstumu;
- gesintuvo žarnelę nukreipkite į gaisro židinį;
- nuspauskite gesintuvo paleidimo rankenėlę;
- užgesinę gaisrą stebėkite gaisravietę, grįždami į saugią vietą neatsukite nugaros į ją, nes ugnis gali vėl įsiliepsnoti;
- panaudotus gesintuvus pripildykite, o jei būtina, pakeiskite naujais.

Gesintuvų priežiūra

- gesintuvą būtina laikyti žinomoje ir lengvai prieinamoje ir matomoje vietoje;
- geriausia – prie išėjimų, virtuvėje, garaže ir kitose pavojingesnėse vietose;
- ne ant tiesioginių saulės spindulių;
- ne arčiau kaip 1 m atstumu nuo šildymo prietaisų;
- pakabinti ne aukščiau kaip 1,5 m aukštyje nuo grindų;
- gesintuvai tikrinami pagal gesintuvo gamintojo nustatytus grafiką:
 - milteliniai gesintuvai – 1 kartą per metus;
 - angliarūgštės – 1 kartą per metus, o korpusas kartą per 5 metus bandomas hidrauliniu būdu;
 - vandens putų gesintuvai kasmet pripildomi iš naujo.

NEDEGUS AUDEKLAS

Pati geriausia priemonė nedideliam gaisrui malšinti yra nedegus audeklas.

Dažniausiai būna pagamintas iš ugniai atsparios medžiagos (stiklo pluošto). Turi būti ne mažesnis kaip 1,5×1,5 m dydžio. Šiuo užklotu tinka gesinti B (skystos medžiagos) ir C (dujos) klasės gaisrus, degančius žmogaus drabužius. Netinka gesinti įrenginiams ir medžiagoms, kurios gali ilgai smilkti.

Kaip teisingai gesinti ugnies židinį nedegiu audeklu:

- audekla ištieskite statmenai prieš save – pridenkite kūną;
- laikydami už kraštų viršutine audeklo dalimi uždenkite rankas;
- apatinę dalį prispauskite koja ir taip, nuo liepsnos pridengę visą kūną, artėkite prie ugnies židinio;
- audeklą gerai uždenkite gaisro židinį, apspauskite, kad nepatektų oras – be oro ugnis nuslops;
- audekla atsargiai nuimkite ir stebėkite, kad ugnis neįsiliepsnotų.

Užsidegusių žmogaus drabužių gesinimas:

- pirmiausiai žmogų parverskite ant žemės;
- paskui užklokite nedegiu audeklu ir apspauskite taip, kad užsiliepsnojusi vieta negautų oro;
- audeklo jokių būdu netapšnokite, nes taip po juo tik pateks daugiau oro.

Taip pat paruošėme keletą pratybų aprašymų.

PRAKTINIAI MOKYMAI SU PIRMINĖMIS GAISRŲ GESINIMO PRIEMONĖMIS

PRATYBŲ DALYS

- Teorinė dalis apie pirmines gaisrų gesinimo priemones;
- gaisro židinio gesinimo su gesintuvais pratybos;
- gaisro židinio gesinimo su nedegiu audeklu pratybos;
- užsidegusių puode riebalų, aliejaus gesinimo būdai ir netinkamo degančio aliejaus gesinimo vandeniu pasekmių (ugnies pliūpsnio) demonstravimas;
- užsidegusių žmogaus rūbų gesinimas nedegiu audeklu.

PRATYBŲ EIGA

1. Aikštelės paruošimas. Į aikštelę tam tikru atstumu sustatoma įranga. Organizuojami trys darbo barai: ugnies gesinimas su gesintuvais, ugnies gesinimas su nedegiu audeklu, degančio aliejaus gesinimas vandeniu – ugnies pliūpsnio demonstravimas.
2. Įvadinis dalyvių instruktažas. Į pratybų vietą atvykusią moksleivių grupę pasitinka jų vadovas. Pastarasis pasi-sveikina su mokiniais, prisistato, trumpai papasakoja apie priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą, užduoda keletą klausimų dalyviams, kad nustatytų, kiek moksleiviai turi žinių apie priešgaisrinę saugą. Taip pat išsiaiškina, ką žino apie rikiuo-tės statutą, ar žino pagrindines komandas ir veiksmus bei paaiškina, jog šie veiksmai reikalingi sklandžiam grupių valdymui, tvarkai palaikyti ir saugai užtikrinti. Paaiškinamas pratybų tikslas ir nauda. Atliekamas saugos instruktažas. To-liau grupė valdoma rikiuotės statuto komandomis. Ji pada-linama į du būrys. 1 būrys dirba su gesintuvais, 2 būrys – su nedegiu audeklu, po to keičiasi.

PRATYBŲ MATERIALINĖ BAZĖ

1. Aikštelė, kurioje galima būtų įvairaus tipo gesintuvais ge-sinti degančias dujas ir lengvai užsiliiepsnojančius skysčius (žibalą, dyzeliną).

2. Įranga:

- **Mokomasis įrenginys** (gesinimas su gesintuvu) **komplektas:** metalinė vonia ant stovo, pripildyta keramzito, dujų balionas, dujinė 15 m žarna su reduktoriumi.
- **Mokomasis, parodomasis įrenginys** (degančio aliejaus gesinimas) **komplektas:** stovas ir metalinis puodo formos indas su su dangčiu ir dujų degikliu;

- dujų balionas;
- dujinė 15 m žarna su reguliuojamu reduktoriumi;
- 1 litro talpos samtis su 1,5 m ilgio rankena.

- **Metalinis indas** (statinė)
- **Metalinis trišakis stovas degikliams laikyti**
- **Metalinis indas** (degantis fakelas)
- **Degiklis** (1,5 m ilgio fakelas)
- **Metalinė dėžė** (skirta degiesiems skysčiams, apsauginėms pirštinėms, fakelams, keičiamoms tarpinėms ir atsarginėms detalėms saugoti)
- **Gesintuvai** (įvairių tipų; gesinimui rekomenduojami 2, 4 ir 6 kg milteliniai gesintuvai)
- **2 nedegus audeklai**
- **Degūs skysčiai:** žibalas, benzinas ar kt.
- **Aliejus** (1 l)
- **Apsauginių ugniagesio gelbėtojo rūbų komplektas**
- **Apsauginiai šalmai** (6 vnt.)
- **Apsauginės pirštinės** (6 poros)

Pratybos vedamos 15–25 moksleivių grupei, jos trunka apie 1,5–2 valandas (priklausomai nuo moksleivių skaičiaus). Rei-kalingi du pagrindiniai vadovai ir du pagalbinkai (gali būti jaunesni lyderiai). Pratybų metu svarbu ne tik sudominti vai-kus, bet ir užtikrinti jų saugumą bei sudaryti galimybę kie-kvienam dalyviui išmokti užgesinti ugnį pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (gesintuvais ir nedegiuoju audeklu).

UGNIES GESINIMAS PIRMINĖMIS GAISRO GESINIMO PRIEMONĖMIS

Pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis vadinami iš anks-to paruošti, tik gaisrams gesinti skirti įrankiai ir medžiagos, kurie yra pastate ar šalia jo ir kuriuos galima bet kada panau-doti.

Pratybų dalyvių reikėtų paklausinėti, kokias pirmines gaisro gesinimo priemones jie žino, papasakoti apie priešgaisrinio inventoriaus skydus, gaisrinius čiaupus. Reikia pabrėžti, kad pati patogiausia ir labiausiai paplitusi pirminė gaisrų gesini-mo priemonė yra gesintuvas.

Ugnies gesintuvai

Ne kiekvienu gesintuvu galima gesinti visus gaisrus. Moks-leiviai supažindinami su keturiomis gaisrų klasėmis. Gaisro klasė žymima raidėmis A, B, C arba D.

A klasė – kietųjų medžiagų gaisrai, kai degimas vyksta susi-darant įkaitusioms anglims,
B klasė – skystųjų arba galinčių suskystėti kietųjų medžiagų gaisrai,
C klasė – dujų gaisrai,
D klasė – metalų gaisrai.

Pagal išvardintas gaisrų klases pasirenkamas gesintuvas, ant kurio korpuso nurodyta, kokį gaisrą galima gesinti. Daž-niausiai naudojami vandens putų, miltelių ir angliarūgštės gesintuvai.

Vandens putų gesintuvai skirti gesinti kietųjų medžiagų ir skystųjų medžiagų (A ir B klasės) gaisrams. Šių gesintuvų gesinamoji medžiaga yra putos, kurios susidaro vandens ir putokšlio mišiniui tekant per putų generatorių. Šio tipo ge-sintuvais draudžiama gesinti elektros prietaisus, jų negalima laikyti neigiamoje temperatūroje. Įjungtas gesintuvas veiks tol, kol bus putų – jo veikla nepaliaujama.

Angliarūgštės gesintuvai skirti B ir C klasės gaisrams ir iki 1000 V elektros įrenginiams gesinti. Šių gesintuvų sudedamoji medžiaga – angliarūgštės dujos (CO²), kurios, patekusios į de-gimo vietą, ją šaldo ir degimo zonoje mažina deguonies kiekį. Šių gesintuvų pranašumas tas, kad gesinamoji medžiaga ne-apgadina daiktų, nebijo žemos temperatūros. Šių gesintuvų trūkumai: jų negalima laikyti aukštesnėje nei 50 °C tempera-tūroje, jie veikia ne ilgiau kaip vieną minutę ir netoli pasiekia gesinti. Todėl gali būti veiksmingi tik pačioje gaisro pradžioje.

Trečiasis gesintuvų tipas – **miltelių gesintuvai**. Šie gesintu-vai, palyginti su prieš tai minėtais, yra universalūs, kadan-gi tinka gesinti visų tipų gaisrus, taip pat iki 1000 V elektros įrenginius. Šiuos gesintuvus galima laikyti ir neigiamoje temperatūroje, be to, milteliai negadina daiktų ir juos ne-sunku nuvalyti po gaisro, tačiau nerekomenduojama gesinti degančių žmogaus rūbų, kadangi gesintuvų milteliai yra su-smulkintos mineralinės druskos.

Kokios talpos gesintuvą įsigyti? Kuo didesnė talpa, tuo dides-nį plotą juo užgesinsime. Tačiau geriau pirkti tokios talpos gesintuvą, kurį galima būtų gana lengvai pakelti ir panešti.

Gesintuvus būtina laikyti žinomoje ir lengvai prieinamoje bei matomoje vietoje. Tinkamiausios vietos: prie išėjimų, vir-tuvė, garažas ir kitos vietos, kuriose didesnė rizika kilti gais-rui. Taip pat gesintuvus reikėtų laikyti toliau nuo tiesioginių saulės spindulių, ne arčiau kaip 1 m nuo šildymo prietaisų ir ne aukščiau kaip 1,5 m nuo grindų. Gesintuvų patikra atlie-kama pagal gesintuvo gamintojo nustatytus terminus. Mil-telinį ir angliarūgštės gesintuvų patikra atliekama kartą per metus. Vandens putų gesintuvai kasmet pildomi iš naujo. Po gaisro gesinimo reikėtų nepamiršti panaudotus gesintuvus pripildyti ir, jei būtina, pakeisti naujais.

Susipažinus su gaisrų klasėmis ir gesintuvų tipais pereinama prie teorinio pratybų dalies aiškinimo, kaip reikia teisingai gesinti ugnies židinį gesintuvu. Toliau aiškinama ir praktiškai rodoma, kaip naudotis gesintuvu: veiksmų seka, taisyklingi veiksmai ir jų saugumas.

UGNIES ŽIDINIO GESINIMAS SU GESINTUVU

Pradedant gesinti gaisrą gesintuvu pirmiausia reikia:

- nutraukti plombą ir ištraukti apsauginį kaištį;
- jei gaisras lauke, gesinti reikia pavėjui. Patalpose gesinantysis turi stovėti tarp ugnies židinio ir išėjimo, kad bet kuriuo metu galėtų saugiai išeiti iš patalpos;
- gesinti saugiu atstumu, tačiau iš ne per daug toli, kad gesinimas būtų veiksmingas. Atstumas turėtų būti maždaug 1,5 m;
- nukreipti gesintuvo žarnelę į gaisro židinį;
- nuspausti gesintuvo paleidimo rankenėlę;
- užgesinus stebėti gaisravietę;
- grįžtant į saugią vietą eiti atbulomis, neatsukus nugaros į gaisravietę, kadangi ugnis gali vėl įsiliepsnoti.

Vadovui pademonstravus gaisro gesinimą gesintuvu mokiniai išrikiuojami eile po vieną ir iš eilės kiekvienas dalyvis

atlieka gesinimo veiksmus su gesintuvu – nepaleidus gesintuvo ir be liepsnos. Moksleiviai motyvuojami, kad išmokus teisingai atlikti veiksmus be ugnies bus leidžiama gesinti tikrą liepsną (ugnį).

Vadovas, įsitikinęs, kad moksleiviai įsivainio veiksmų su gesintuvu seką ir įgijo praktinių įgūdžių, paaiškina apie veiksmų saugą ir pradeda ugnies gesinimo pratybas paleidus gesintuvą.

Vadovo padėjėjas atsuka dujų čiaupą ir degikliu padega dujas mokomajame įrenginyje ir atsistoja su gesintuvu saugos poste (taip užtikrinamas saugumas).

Vadovas leidžia moksleiviams paeiliui užgesinti ugnį, stebėdamas ir koreguodamas jų veiksmus.

Kai kiekvienam moksleivis užgesina ugnį vienas, siūloma gesinti dviese. Taip parodoma, kad didesnis kiekis gesinamųjų medžiagų gesina veiksmingiau, o rezultatas bus tuo geresnis, kuo geriau bus suderinti gesintojų veiksmai.

NEDEGUS AUDEKLAS

Vadovas papasakoja apie nedegų audeką. Nedegus audekas – pati geriausia priemonė nedideliame gaisre malšinti. Šis audekas gaminamas iš ugniai atsparios medžiagos, dažniausiai – stiklo pluošto. Audeklo matmenys turėtų būti ne mažesni kaip 1,5 x 1,5 m. Šis audekas gali puikiai pasitarnauti namuose – užsidegusiam kokiam nors buitinės technikos prietaisui, puode užsidegusiems riebalams, aliejui ar užsiliepsnojusiems žmogaus drabužiams gesinti. Gaisro židinyje uždegiamas audeklu, kad nepatektų oras. Negavus papildomo oro, ugnis nuslops. Tačiau toks audekas ne itin veiksminga priemonė gesinant įrenginius ar medžiagas, kurios gali ilgai smilkėti ar lydytis. Nedegiam audekui nereikia ypatingos priežiūros ar laikymo sąlygų, yra tik viena rekomendacija – kartą per mėnesį išimti iš dėklo ir išdžiovinti.

UGNIES ŽIDINIO GESINIMAS SU NEDEGIU AUDEKLU

Po trumpų gesinimo audeklu teorinių žinių demonstruojama, kaip teisingai gesinti nedidelį gaisrą su šia priemone:

- audeką ištiesiamas statmenai prieš save;
- imamas už viršutinio audeklo krašto per visą rankų plotį, tam kad kuo plačiau išskleisti audeką ir pridengti kūną. Delnai apsaugomi užlenkiant audeką virš pirštų;
- audeką pakeliamas iki akių lygio, pridengiant veidą ir kūną, bet palikus galimybę stebėti aplinką ir kontroliuoti veiksmus;
- viena koja prispaudžiamas apatinis audeklo kraštas, nedideliais žingsniais artėjama prie gaisro židinio (degančios statinės);
- priartėjus prie gaisro židinio, uždegiamas ugnies židinyje (jei yra galimybė – dviguba klostė) ir apspaudžiamas nutraukiant jį oro patekimą;
- uždegus laikoma 5–10 sekundžių;
- iš lėto atitraukiam audeką nuo indo (puodo), stebint ar nustojo degti. Tada atbulomis saugiai atsitraukiama saugiu atstumu nuo židinio.

Vadovui pademonstravus kiekvienas moksleivis visus veiksmus atlieka be ugnies, po to kiekvienam suteikiama galimybė užgesinti tikrą liepsną.

Bijanti atlikti tokį veiksmą vaiko negalima versti daryti. Dažniausiai pamokos pabaigoje jam vis tik kyla noras tą padaryti.

UŽSIDEGUSIŲ PUODE RIEBALŲ AR ALIEJAUS GESINIMO BŪDŲ IR NETINKAMO JŲ GESINIMO VANDENIU PASEKMĖS – UGNIES PLIŪPSNIO DEMONSTRAVIMAS

Tikslas: pademonstruoti moksleiviams pavojų degančius riebalus, aliejų ir pan. neteisingai gesinant vandeniu. Moksleiviams paaiškinama, kad puode matome verdantį aliejų. Gali taip atsitikti, kad atidengus dangtį aliejus užsiliepsnos. Dažniausia žmonių reakcija – užpilti degantį aliejų vandeniu. Tai klaidinga.

Demonstruojami teisingi gesinimo būdai:

- puodas uždegiamas paprasčiausiu dangčiu;
- puodas uždegiamas nedegiu audeklu.

Bet kas atsitiks, jeigu visgi gesinsime vandeniu?

Prieš ugnies pliūpsnio demonstravimą susirinkusiųjų paprašoma neperžengti saugumo juostos, nes yra pavojus nukentėti. Į puodą su degančiu aliejumi jaunas ugniagesys lyderis arba vadovas įpila vieną litrą vandens. Išskyla didelė liepsna – ugnies pliūpsnis. Moksleiviams pasakoma, kad tokia liepsna būtų ir virtuvėje. Tuomet galima paklausti: „Ar žinote, kodėl taip atsitiko?“ Dėl to, kad vanduo staigiai užvėrė ir degantį aliejų išmetė į viršų. Gal kas nors žino, kiek kartų padidėja vandens tūris, kai jis užverda? Net **1640** kartų. Todėl ir galime turėti tokių baisių pasekmių, kai ugnies pliūpsnis kyla patalpoje.

Perspėjame: tokio demonstravimo gali imtis tik turintys patirties specialistai, griežtai laikydamiesi saugumo reikalavimų. Ši užduotis atliekama vilkint ugniagesio gelbėtojo apsauginiais rūbais, o dalyviai viską stebi maždaug 15 m atstumu. Bandymo metu apsauga užtikrinama su gesintuvu.

UŽSIDEGUSIŲ ŽMOGAUS RŪBŲ GESINIMAS NEDEGIU AUDEKLU

Gesinant užsidegusius žmogaus rūbus nedegiu audeklu pirmausiausiai žmogus parverčiamas ant žemės. Jis uždengiamas nedegiu audeklu ir apspaudžiamas, kad prie užsiliepsnojusios vietos neprieitų oras. Jokių būdu negalima tapšnoti, kadangi taip po audeklu patenka dar daugiau oro.

Užsidegus rūbams vaikai išmokomi imtis tokių veiksmų:

- **Stok, griūk ant žemės ir voliokis;**
- Šie trys veiksmai turi būti daromi automatiškai, be jokių svarstymų;
- jokių būdu negalima bėgti, nes nuo to tik stipriau imsite degti.

Galima pasiūlyti moksleiviams drabužių gesinimą atlikti praktiškai.

SAUGOS REIKALAVIMAI GESINANT PIRMINĖMIS GESINIMO PRIEMONĖMIS

- prieš parenkant vietą užduotims būtina įsitikinti, jog aplink nėra gaisro ar sprogimo atžvilgiu pavojingų, lengvai užsiliepsnojančių medžiagų ar kitokių paviršių;
- vadovas kiekvieną moksleivį palydi prie ugnies židinio ir atgal;
- vadovo padėjėjas su gesintuvu užtikrina papildomą saugą;
- užduočių metu atvirą ugnį uždegti gali tik suaugusieji;
- dirbant su gesintuvais negalima nukreipti gesintuvo žarnelės į žmones, negalima jos paleisti iš rankų;
- kol vyksta teorinė dalis ir pratybos be liepsnos, negalima spausti gesintuvo rankenėlės;
- gesintuvo rankenėlę paspausti galima tik tada, kai gesinimo pratybų metu gesintuvo žarnelė nukreipta į gaisro židinį;
- pratybų dalyviai gali būti su apsauginiais šalmais ir pirštinėmis.

ORIENTAVIMASIS VIETOVĖJE IR DINGUSIŲ ŽMONIŲ IR DAIKTŲ PAIEŠKA, GELBĖJIMO TARNYBŲ IŠKVIETIMAS, PIRMOSIOS MEDICININĖS PAGALBOS (PMP) SUTEIKIMAS

Jau trečius metus LJUS organizuoja vasaros stovyklas „Jaunasis gelbėtojas“, kuriose vaikams suteikiama teorinių žinių ir praktinių įgūdžių, kaip organizuoti dingusiųjų atvirojo arba miško teritorijoje žmonių paiešką, o suradus nustatyti žmogaus fizinę būklę bei kokios pagalbos jam reikia. Mokoma teisingai suteikti informaciją apie įvykį gelbėjimo tarnyboms, taip pat suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicininę pagalbą ir saugiai transportuoti iki greitosios pagalbos automobilio privažiavimo vietos. Pateikiame šios praktinės užduoties aprašymą.

Būrys iš 10–12 narių dalinamas į dvi grupes po lygiai. Pirmoji, tarkime, A grupė, pasilieka stovyklavietėje ir veikia pagal dienotvarkę. Kita grupė, tarkime, B, paruošia kelias taip vadinamas juodąsias dėžes (tai gali būti plastikinės 5 l geriamojo vandens talpyklos, pažymėtos tam tikra spalva ar kitaip). Vienas grupės narių paruošiamas kaip nukentėjusysis, jam padaromas makiažas (imitacija), kuo natūralusis ir panašesnis į sužalojimus (tai gali būti įvairių kūno vietų kraujavimai, kūno dalių lūžiai pan.). Grupė B taip pat turi turėti keletą segtuvų su popieriaus lapais ir rašymo priemonių (mažiausiai 2 pieštukus). Pasiruošę su instruktoriumi ir jaunuoju lyderiu išvyksta į poligono teritoriją, kur įvairiose vietose paslepia „juodąsias dėžes“ ir palieka nukentėjusįjį. Pasiėmus daiktus ir nukentėjusįjį grupė B pažymi savo sudaromame plane –

žemėlapyje, nurodo kelią nuo stovyklos iki įvykio vietos bei pagrindinius orientyrus. Grįžę į stovyklą grupei B duodama 10–15 min. žemėlapiui patobulinti (paspalvinti, tiksliau nurodyti kryptis, atstumus, orientyrus ir pan.). Tuomet pakviečiama grupė A ir per 5 minutes grupės B nariai gali perduoti savo planą grupės A atstovams bei suteikti papildomos informacijos žodžiu. Po 5 min. grupė A, turėdama planą, PMP krepšį, neštuvus, prižiūrimi vado – instruktoriaus ir jaunojo lyderio, išvyksta į paiešką. Paieškos planą ir būdus, pasitaręs su komandos nariais, nustato būrio kapitonas, jis vadovauja gelbėjimo operacijos veiksams.

Grupės A užduotis laikoma įvykdyta, jei: surastas nukentėjusysis, iškviesta pagalba, suteikta PMP, surastos visos „juodosios dėžės“, nukentėjusysis pristatytas į stovyklą ir perduotas PMP ekipažui.

Kitas pratybų etapas: grupės keičiasi vietomis. Grupė A slepia daiktus ir t. t., o grupė B ieško.

Vertinimas: vadas-instruktorius kontroliuoja grupės darbų saugą, vertina veiksmus. Vertinama, kaip organizuotas komandinis darbas, grupės operatyvumas ir suderinti veiksmai, nukentėjusiojo apžiūra ir nustatyti sužalojimai, pagalbos iškviatimas – kaip pateiktas prašymas pagalbos tarnybai, PMP suteikimas, nukentėjusiojo transportavimas, bendras paieškos operacijos laikas.

PAVOJAI ANT LŪŽTANČIO LEDO

Galime rasti nemažai metodinės literatūros su patarimais, kaip elgtis žiemą ant ledo ar įkritus į eketę. Šios teorinės pamokos vedamos mokykloje. Tikimės, kad ir daugelis tėvų apie tai kalbasi su savo vaikais. Jauniesiems ugniagesiams taip pat vedamos tokios pamokos ir kalbamasi apie žiemos pavojus.

Kartą, kai jauniesiems ugniagesiams sporto salėje vedėme pratybas su virvėmis, rišdami mazgus sugalvojome užduotį: paprašėme vieno vaiko atsigulti ant čiužinio ir suvaidinti įkritusį į aketę. Kitiems uždavėme klausimą: ką jūs darysite išgirdę tokį pagalbos šauksmą? Paskui paprašėme vaikų tai parodyti. Buvome stipriai nusivylę, kadangi nesulaukėm jokio veiksmo: nei teisingo, nei neteisingo. Vaikai buvo pasimetę, žiūrėjo vienas į kitą ir tarsi laukė kažkieno iniciatyvos ar nurodymų. Galbūt vaikai nepakankamai įsijautė į situaciją, galbūt pritrūko fantazijos, o gal tiesiog nesugebėjo pritaikyti teorinių žinių. Sunku pasakyti, kaip vaikai būtų pasielgę kilus realiam pavojui.

Tokia situacija privertė susimąstyti apie pateiktą teorinių žinių naudą vaikams ir jų praktinį panaudojimą. Padarėme išvadą, jog reiktų skirti daugiau dėmesio pratyboms ir sudaryti kuo artimesnes realiai situacijai sąlygas. Kilo idėja ir būtinybė organizuoti tokias pratybas.

Mokymų teorinės dalies – paskaitos aprašymas. Pratybos vedamos lauke. Iš pradžių diskusija arba trumpa apklausa: reiktų prisiminti teorines žinias apie saugų elgesį ant ledo bei veiksmus įkritus į eketę ar gelbėjant įkritusį žmogų. Pasiūlyti vaikams pabandyti įsijausti į šaltą vandenį pakliuvusio žmogaus situaciją, nuspėti psichologinę būseną, kokie pokyčiai vyksta žmogaus organizme, kodėl reikalinga skubi pagalba.

Būrį suskirstome į dvi grupes, po 4–5 vaikus, taip sudaroma konkursinė, varžybiška atmosfera tarp grupių, kuri geriau ir taisyklingiau teoriškai ir praktiškai atliks užduotį.

Saugios, bet kiek įmanoma realios ekstremalios situacijos „Žmogus įkritęs į eketę“ sudarymas: pastatomi du lauko stalai, vienas iš stalų gali būti ilgesnis ir kuo platesnis, tuo geriau. Stalų paviršius bus ledo paviršius, o tarpai tarp stalų – eketės.

IŠSIGELBĖJIMAS IŠ EKETĖS

Vienas vaikas iš grupės turi suvaidinti įkritusį į eketę žmogų. Jis turi įsijausti į nelaimėlio pojūčius ir atlikti veiksmus, kurie buvo dėstomi teoriškai: nepanikuoti, šauktis pagalbos ir pats gelbėtis – nusistatyti gelbėjimosi kryptį, bandyti užsiropšti ant ledo (lygaus stalo paviršiaus) rankomis nesikibindamas už stalo kraštų. Taip vaikai labiausiai priartinami prie realios situacijos eketėje, tik nėra šalto vandens povei-

kio. Bandydamas išlipti ant stalo paviršiaus vaikas – „nukentėjusysis“ įgauna praktinių įgūdžių, kaip elgtis ekstremalioje situacijoje.

Su tokiu treniruokliu galime sudaryti daug įvairių į eketę įkritusio žmogaus situacijų.

1 situacija: siaura eketė

• Sustatyti stalus taip, kad tarp jų būtų siauras tarpas (40–60 cm). Duoti vaikui bandyti išsigelbėti iš tokios eketės: kai reikia plačiai praskęsti rankas, sukamuoju judesiu iš nugaros

ant pilvo perkelti kuo plačiau kūno svorį ant ledo, pasirinkti gelbėjimosi kryptį, bandyti kojomis atsispirti nuo kito krašto. Per ledą šliaužti kranto link.

2 situacija: plati eketė

• Stalai stovi toliau vienas nuo kito 1–1,5 m atstumu. Vaikas demonstruoja nukentėjusiojo veiksmus tokioje situacijoje: pirmiausia reikia įveikti stresą, išgąstį, nepanikuoti. Numatyti gelbėjimosi kryptį, šauktis pagalbos, savarankiškai imtis

gelbėjimosi veiksmų. Suvaidinama situacija, kai tikėtis pagalbos iš kitų negalima, todėl būtina bandyti išlipti ant ledo (stalo) paviršiaus savarankiškai.

3 situacija: į eketę įkritusio žmogaus gelbėjimas parankinėmis priemonėmis

• Nukentėjusysis šaukiasi pagalbos, jo šauksmą išgirsta grupė vaikų. Vaikų veiksmams tokioje situacijoje: vienas iš vaikų skambina gelbėtojams – šiuo atveju jis turi paskambinti telefonu 112.

Operatoriaus vaidmenį atlieka vienas (-a) iš vadovų, kuris atsiliepia į skambutį ir išklauso pranešimą. Operatorius turi įsitikinti, ar tikrai vaikas neišdykauja ir gauti visą reikalingą informaciją. Siekiama, kad vaikai išminktų iškviesti pagalbą,

apibendrinti ir pateikti reikalingą informaciją gelbėtojams.

• Vaiko (pranešėjo) užduotis – kuo trumpiau ir konkrečiau pateikti informaciją apie nelaimę: pasakyti adresą, kas atsitiko, kas vyksta šiuo momentu ir kt.

• Kiti vaikai imasi suteikti skęstančiajam pagalbą parankinėmis priemonėmis, pvz., lazda ar lenta. Stebima, kaip gelbėtojai atlieka operaciją (gelbėjimo veiksmus).

4 situacija: žmogaus gelbėjimas, kai nėra parankinių priemonių

• Suvaidinama situacija, kaip gelbėtojai suteikia pagalbą, kai nėra jokių parankinių priemonių (lazdos ar virvės). Tokioje situacijoje panaudojamos drabužių detalės.

• Galima sudaryti situaciją, kada bandoma suteikti pagalbą paduodant ranką nukentėjusiajam, o duodantį ranką prilaiko kiti vaikai. Vadovas turi paaiškinti, kad toks gelbėjimo būdas yra labai pavojingas ir kas gali ištikti „gelbėtojus“.

• Po kiekvienos gelbėjimo ar gelbėjimosi operacijos vadovas su vaikais aptaria visų dalyvių veiksmus, pagiria už teisingai

atliktus, paaiškina, kur ir kokios buvo padarytos klaidos. Pasiūlo vaikams tarpusavyje aptarti savo gelbėjimo operacijos veiksmus, pamąstyti, kaip galima sklandžiau suderinti veiksmus, kad pagalba skęstančiajam būtų saugesnė ir tikslingesnė. Po aptarimo vadovas pasiūlo dar kartą atlikti gelbėjimo operaciją, kad grupės veiksmams būtų labiau suderinti ir pasiektas geresnis rezultatas. Labai svarbu akcentuoti, kokie faktoriai ir kaip veikia žmogaus organizmą šaltame vandenyje, ką reikia daryti ištraukus žmogų iš eketės.

12. ŽAIDIMAI IR PRATIMAI

GRUPĖS FORMAVIMO ŽAIDIMAI IR PRATIMAI

Žaidimas – vieno ar kelių žmonių laisvalaikio leidimo būdas, turintis apibrėžtą tikslą bei taisykles. Reikiamai pasirinkti žaidimai turi didelės naudos grupei, suteikia vertingos informacijos apie grupę ir jos narius ne tik vadovams, bet ir patiems nariams. Žaidimą suvokiant kaip realios situacijos simuliaciją galima modeliuoti gyvenimiškas situacijas ir taip joms pasiruošti.

TIKSLAI:

- formuoti komandinio bendradarbiavimo įgūdžius;
- papildyti saugios gyvenosenos patirtį naujomis žiniomis, veiksmais, gebėjimais;
- suteikti vaikams tam tikrų žinių apie priešgaisrinę saugą, lavinti savisaugos įgūdžius;
- mokytis reikšti nuomonę (neužgožti kito, aiškiai motyvuoti, išklausti ir gerbti kito nuomonę);
- pratinti orientuotis erdvėje ir laike, adekvačiai reaguoti į girdimuosius ir regimuosius ženklus;
- leisti pajusti nesaugumą, diskomfortą;
- suteikti galimybę palyginti asmeninę ir kolektyvinę atsakomybę;
- treniruoti vikrumą, tempą, plastiškumą, ištvermę, greitį, šoklumą, orientaciją, reakciją.

Žaidimo tipas	Žaidimo pavadinimas	Priemonės	Eiga
Susipažinimo	Pasisveikink kitaip		Dalyviai turi sugalvoti kuo daugiau būdų pasisveikinti vienas su kitu ne tik tradiciškai paspaudžiant ranką. Galima susiliesti kojomis, pečiais, galima sveikintis nusisukus nugaromis ir žiūrint pasilenkus sau pro kojas ir pan.
Atsipalaidavimo	„Cha!“		Visi sugula ant grindų taip, kad kiekvieno galva būtų kitam ant pilvo. Pradedantysis žaidimą sako „cha“, tas, kuris guli jam ant pilvo, sako „cha, cha“. Jei suklysta ar pradeda juoktis, žaidimas pradedamas iš naujo.
Susikaupimo	Skaičiavimas be trejetų		Visi sustoja ratu. Grupė turi suskaičiuoti iki 25, praleisdama skaičius, kuriuose yra vienas trejetas (3, 13, 23), ir tuos, kurie dalijasi iš trijų (3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24), – vietoje šių skaičių reikia suploti. Pirmas pradeda, sakydamas „vienas“, greta stovintis „du“, o trečias tylėdamas suploja ir t. t. Jei suklystama, žaidimas pradedamas iš pradžių. Žaidimas baigiamas, kai be klaidų suskaičiuojama iki 25.
Komandos formavimo	„Tiltas“	Kėdės (plastikinės dėžės, lentelės ar kt.)	Dalyviai suskirstomi į komandas, patogiausia po 7–8 narius. Dalyviams duodamos kėdutės (dėžės ar kt.). Jų turi būti viena mažiau nei yra komandos narių. Komandos tikslas – kuo greičiau pereiti per „upę“ „nesušlapus kojų“ (t. y. nenukritus nuo kėdutės). Komanda sustoja ant suglaustų kėdučių. Galinė kėdutė turi keliauti į eilės priekį, kad komanda kuo greičiau judėtų link tikslo – kito „upės kranto“. Nuo kėdutės nukritus vienam nariui visa komanda grįžta į pradinį tašką – prie starto linijos. Laimi ta komanda, kuri greičiausiai įveikė numatytą atstumą. Jei komandų daugiau nei dvi, rengiami pusfinaliai, o po jų didysis finalas.
	„Kling klang“	Skarelės arba juostos akims susimaišo	Dalyviai padalijami į grupes. Kiekviena grupė sugalvoja savo šūksnį ar garsą, kuris ją skirtų nuo kitų. Kiekviena grupė užrišti pademonstruoja savo garsą. Grupės nariai išsiskirsto, su kitų grupių nariais. Žaidėjams užrišamos akys. Po vadovo duoto ženklo grupių nariai pradeda vieni kitų ieškoti, kad vėl sueitų į vieną būrį. Savo narius turi atpažinti tik pagal skleidžiamą sugalvotą garsą. Kai grupė suranda visus saviškius, pasitraukia į kraštą ir stebi kitus žaidėjus.
Komandinio darbo	Spagečių tiltas	Spagečiai (makaronai), lipni juosta, žirkklės, žaislinė mašinėlė	Komandos gauna po pakelį spagečių ir lipnios juostos. Iš jų reikia sukonstruoti kuo ilgesnį tiltą tik su dviem atramomis. Vertinama už ilgumą ir tvirtumą, pavyzdžiui, turi išlaikyti žaislinę mašiną.
Išjudinimo	„Fli fla“		Visi stovi ratu, atsisukę į šalia esančio dalyvio nugarą ir sudėję rankas ant pečių stovinčiam priešais. Judėdami į priekį visi turi sakyti tokius žodžius ir daryti tokius judesius: „fli“ – dešinę koją į priekį; „fla“ – kairę koją į priekį; „fli fla“ – abu judesius kartu; „čiumbi“ – pilvas atkišamas į priekį; „čiumbi“ – pilvą atgal; „čiumbi“ – pilvas vėl atkišamas į priekį; „flauti“ – pasilenkimas į dešinę šoną; „flauti“ – pasilenkimas į kairį šoną; „flauti“ – vėl pasilenkimas į dešinę šoną. Tada vienas žingsnis žengiamas į vidurį ir žingsneliai daromi iš naujo tol, kol visi žaidėjai bus susispaudę – susilietę pilvais vienas su kitu. Tada atsisdėda vieni kitiems ant kelių ir žingsneliai kartojami iš naujo.
Padedantys įtvirtinti saugų elgesį	„Atspėk“		Vedantysis taria žodžius. Vaikai, išgirdę žodžius, susijusius su gaisru, ugnimi, gaisro gesinimo tematika, turi pašokti iš vietos ir suploti delnais. Žaidimui reikia atidumo ir dėmesio. Žodžių pavyzdžiai: namas, ugniagesys, tortas, pjūklas, gesintuvas, laiškas, teptukas, stalas, šalmas, tvora, žaidimas, kompiuteris, degtukai, kamuolys, bilietas, rašiklis, ugnis, draugas, šuo, striukė, rankovė, šokoladas, kaukė, 112, puodukas, nuotrauka, tvarstis, grąžtas, marškiniai, šlepetės, kėdė, parduotuvė, liepsna, troleibusas, lagaminas, sirena, lietus, telefonas, pagalvė, dūmai.

Žaidimo tipas	Žaidimo pavadinimas	Priemonės	Eiga
	„Pagalvok ir atsakyk“		Kokių charakterio savybių turi turėti ugniagesys? Kokie žmonės negali tapti ugniagesiais? Ką reiktų daryti, veikti ar kuo užsiimti ruošiantis tapti ugniagesiu? Kokiomis priemonėmis galima užgesinti gaisrą? Kokiu telefono nr. reiktų skambinti, norint pranešti apie kilusį gaisrą? Kaip saugiai užkurti laužą miške? Kodėl ugniagesių automobilis yra raudonos spalvos? Iš kibirkšties atsiranda ... ? (Ugnis) Be dūmų nebūna ... ? (Ugnies) Ugnis – gera tarnaitė, bet bloga (Šeimininkė)
	„Pasodink medį“	Kastuvai ir medžio maketai	Mokantis saugoti mišką nuo gaisrų, reikėtų mokėti jį ir sodinti. Žaidimo dalyviai turi įrodyti, kad moka taisyklingai pasodinti medį. Šiame konkurse dažniausiai dalyvauja po 2 kiekvienos komandos atstovus. Kiekviena komanda turi kartoninį medžio maketą, atitinkantį komandos pavadinimą. Nuspalvintas maketas yra medinio pagrindo 30 cm aukštyje nuo apačios, raudonais dažais pažymimos medžio šaknys. Sodinant tokį medžio maketą, reikėtų stengtis, kad ši linija būtų sulig žeme. Dalyvių užduotis – pribėgti prie finišo (ten jų laukia kastuvai) ir taisyklingai pasodinti savo medį. Reikia nukasti viršutinį žemių sluoksnį, supurenti dirvą, sudėti iškastų žemių sluoksnį atgal, žolių šaknimis į viršų. Iškasti duobę, įkasti medžio pagrindą taip, kad raudonoji linija sutaptų su žemės paviršiumi. Pabaigoje apkasti sodinuką. Tai atlikę dalyviai turi grįžti į starto vietą.
	„Perduok pranešimą“	Popierius, rašiklis	Dalyvauja 5 dalyviai. Pirmas dalyvis gauna tekstą ant lapo. Tai yra pranešimas apie gaisrą, pavyzdžiui: „Šeškinės mikrorajone dega sausos žolės plotas, gresia pavojus Gelvonų gatvės gyventojams. Gelbėkite!!!“ Dalyvis turi įsiminti šį tekstą. Kol pirmas dalyvis bando įsiminti tekstą, keturi kiti dalyviai išsirikiuoja vienas už kito kelių žingsnių atstumu. Dalyvių užduotis – kuo greičiau perduoti pranešimą grandinėle. Pirmas dalyvis pribėga prie antrojo, atkartoja jam pranešimo tekstą ir grįžta į finišą. Kai pranešimas pasiekia paskutinį dalyvį, komanda pakelia rankas ir sušunka komandos pavadinimą. Tuo metu fiksuojamas užduoties įvykdymo laikas. Paskutiniai komandų dalyviai prieina prie teisėjų ir atkartoja pranešimų informaciją. Teisėjai įvertina informacijos tikslumą ir kokybę.
	„Pasirenk gesinti gaisrą“	Gaisrinės žarnos, skirstytuvai ir gaisriniai švirkštai	Kiekviena komanda turi susuktą gaisrinę žarną ir gaisrinį švirkštą. Vieno iš dalyvių užduotis – išvynioti žarną, nubėgti su ja iki finišo. Bėgant vieną galą žarnos prijungti prie skirstytuvo, prie kito žarnos galo prijungti švirkštą. Pasiekęs finišą dalyvis turi pakelti švirkštą aukštyrą ir suukti komandos pavadinimą. Grįždamas jis turi atjungti žarną nuo skirstytuvo, o atbėgęs į starto vietą – atjungti švirkštą. Tuomet visa komanda taisyklingai suvynioja žarną. Užduotis yra įvykdyta, kai susukta rankovė guli prie starto linijos.
	„Užgesink medį“	Vandens gesintuvai arba vandens pompos, ugniagesio apranga: kostiumas, šalmas, medžio maketas	Kiekviena komanda startuodama turi gaisrinę aprangą: švarką ir kelnes, šalmą ir vandens gesintuvą. Vienas iš komandos dalyvių apsirengia aprangą, paima gesintuvą, bėga iki finišo, kur gesintuvo čiurkšle turi pataikyti į savo komandos medžio maketą (vietoje gesintuvo galima naudoti vandens pompą). Vertinama, ar gerai apsirengta apranga ir užduoties atlikimo laikas.

PATARIMAI VADOVAMS:

- Vadovai neturėtų rūpintis vien tik žaidimo užduotimi – jų tikslas ir rinkti informaciją apie grupę.
- Žaidimų metu stebėkite dalyvius, jų reakcijas. Aptarkite arba išsiaiškinkite anksčiau iš žaidimo iškritusių dalyvių nuotaiką.
- Niekada neverskite dalyvių būti „solistais“, jei jie nenori, tegul nedrąsieji būna būryje ir padeda atlikti grupės sumanymus.
- Vadovas turi sustabdyti tas užduotis, kurios žemina, žeidžia dalyvius.
- Po žaidimų visada reikėtų pasidžiaugti dalyvių veikla, pastebėtais talentais.

- Bandyti žaidimus organizuoti sudarant konkurenciją, t. y. padalinti narius į būrius, skirti balus ir pagal juos nustatyti nugalėjusį būrį.
- Paremti įdomius sumanymus ir iniciatyvas. Taip skatinama tolesnė dalyvių veikla ir iniciatyvos, palaikomas malonus bendravimas.
- Gerai turėti iniciatyvių narių komandą, kuri ir mokytų dalyvius, ir pati aktyviai dalyvautų žaidime (užvedamoji jėga).
- Skirti dėmesio mažiau pasiekusiems dalyviams ar komandai, pavyzdžiui, pažymėti, kad „Šiose pratybose, žaidynėse ar varžybose laimėjo visi, todėl kad daug išmokome, sužinojome, susipažinome ir pažinome vienas kitą, tapome komanda, buvo linksma ir gera būti kartu.“

13. RENGINIŲ ORGANIZAVIMAS

Renginiai LJUS nariams – ne tik smagus laiko praleidimo kartu būdas, tačiau ir puiki priemonė jauniems ugniagesiams prisiminti tai, ko išmoko, taip pat ir supažindinti visuomenę su LJUS veikla bei prisidėti prie saugios visuomenės kūrimo.

Visuomeninių renginių organizavimas nėra tokia paprasta ir nesudėtinga veikla, kaip gali pasirodyti. Iš savo patirties galime drąsiai teigti, jog organizuojant renginius dažniausiai reikia ne tik daug laiko pasiruošimui, bet ir kiekvieno organizatoriaus tam tikrų žinių, gebėjimų ir, žinoma, asmeninių pastangų. Pagrindiniai LJUS nariai yra moksleiviai, tad neužmirškime ir didžiulės vadovų atsakomybės.

Suprasdami vadovus ir norėdami jiems palengvinti renginių organizavimą pateikiame LJUS renginių organizavimo nuostatus, kurie, tikimės, padės tinkamai pasiruošti renginiams, užtikrinti jaunųjų ugniagesių saugumą renginių metu. Taip pat pridėdame ir jau tradicinių LJUS renginių aprašus: viena vertus, kaip savo komandų renginių idėjas, kita vertus, kaip orientyrą iš anksto planuojant komandų veiklą.

Svarbu paminėti, jog būtent renginių metu į savo veiklą galime įtraukti kitas institucijas ir užmegzti ryšius, kurie gali būti labai naudingi ateityje, o galbūt net išaugti į tolesnį bendradarbiavimą, bendrų planų kūrimą.

Tad tereikia parodyti šiek tiek iniciatyvos, o pradžia, remdamiesi savo patirtimi, siūlome veiklą susiskirstyti į tokius etapus:

- Šventės data, vieta ir skelbimo paruošimas.
- Šventės scenarijus.
- Šventinės programos dalyviai (aktoriai, atlikėjai).
- Renginio dekoracijų bei kostiumų paruošimas (gaminimas).
- Pirminių gesinimo priemonių parengtis (pristatymui šventės metu).
- Kitų meninių kolektyvų programos suderinimo darbai.
- Prevencinės vaizdinės medžiagos paruošimas.

Kiekvieną renginį mes siejame ir su vienu iš pagrindinių savo organizacijos tikslu – skleisti žinias apie priešgaisrinę ir civilinę saugą, ugdyti vaikų savisaugą ir tinkamą elgesį ekstremaliuose situacijose. Tad renginiuose dažnai naudojame nemažai specialios įrangos bei medžiagų: gesintuvus, neštuvus, filmuotą medžiagą ir kitą specialią techniką.

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ RENGINIŲ ORGANIZAVIMO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jaunųjų ugniagesių renginių organizavimo nuostatai (toliau – nuostatai) nustato jaunųjų ugniagesių renginių: žygių, išvykų, ekskursijų, sąskrydžių, stovyklų, varžybų (toliau – renginiai) organizavimo tvarką.

2. Nuostatų tikslas – reglamentuoti renginių organizavimą, vedimą ir laiduoti renginiuose dalyvaujančių vaikų saugumą.

3. Nuostatai skirti jaunųjų ugniagesių vadovams, organizuojantiems ir vedantiems vaikų iki 18 metų imtinai renginius Lietuvos Respublikos teritorijoje.

4. Vaikų grupės, keliaudamos visuomeniniais, vandens keliais, per draustinius ar kitas riboto lankomumo teritorijas, privalo laikytis saugaus eismo keliuose ir tose teritorijose taisyklių.

5. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

ekskursija – trumpiau nei parą trunkantis turistinių objektų lankymas nustatytu maršrutu ugdymo tikslais su gidu arba mokytoju;

gidas – asmuo, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus muziejus, meno galerijas, gamtos, kultūros, mokslo, parodų ar kitus objektus arba vietas;

išvyka – organizuotas vaikų grupių keliavimas į numatytą objektą transporto priemonėmis;

sąskrydis – organizuotas vaikų susibūrimas gamtos aplinkoje (stovyklavietėje) poilsio ar ugdymo tikslais;

renginio vadovas – tinkamai pasirengęs asmuo, kuris organizuoja pasiruošimą renginiui ir jam vadovauja;

stovykla – trumpalaikio vaikų poilsio organizavimas rekreacinėje teritorijoje įrengtoje stovyklavietėje;

vaikų turizmo renginys – trumpalaikės neformaliojo vaikų švietimo programos vykdymas keičiant vietą pažintiniais, rekreaciniais ir sportiniais tikslais;

varžybos – organizuotas vaikų (jų grupių) rungtyniavimas ugdymo tikslais;

žygis – įvairios trukmės ugdymo tikslais organizuotas keliavimas nustatytu maršrutu pėsčiomis ar naudojant įvairias priemones.

6. Kitos nuostatuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (*Žin.*, 1991, Nr. 23–593; 2003, Nr. 63–2853) vartojamas sąvokas.

II. RENGINIŲ PROGRAMOS

1. Renginių programą sudaro šios sudėtinės dalys:

- programos pavadinimas (arba maršrutas);
- programos rengėjas, jo kvalifikacija;
- programos trukmė (išvykimo ir parvykimo laikas);
- dalyviai, jų skaičius, amžius;
- tikslas;
- uždaviniai;
- turinys (veiklos aprašas, ugdytini gebėjimai ir nuostatos). Gali būti nurodoma tematika;
- priemonės, literatūra;
- prireikus programoje gali būti nurodyti siektini rezultatai, vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas.

2. Žygio, ekskursijos, išvykos programas ir sąskrydžio, varžybų nuostatus rengia renginio vadovas, o tvirtina komandos vadovas.

III. RENGINIŲ DALYVIŲ SAUGUMO UŽTIKRINIMAS

1. Renginiuose leidžiama dalyvauti:

- vienos dienos trukmės žygiuose pėsčiomis, išvykose ir mokomosiose ekskursijose – nuo 6 metų;
- dviejų dienų žygiuose pėsčiomis – nuo 8 metų;
- žygiuose slidėmis, vandens turizmo priemonėmis – nuo 12 metų;
- žygiuose dviračiais – nuo 12 metų (o jeigu vaikai yra išklause papildomą mokymo kursą ir turi išduotą pažymėjimą – ne jaunesni kaip 10 metų);
- sąskrydžiuose, varžybose – šių renginių nuostatuose numatyta tvarka;
- jaunesni nei nurodyto amžiaus vaikai gali dalyvauti renginiuose tik turėdami tėvų arba teisėtų vaiko globėjų rašytinį sutikimą (priedas Nr. 4).

2. Vaikai, nepriskirti pagrindinei medicininei fizinio pajėgumo grupei arba turintys specialiųjų ugdymosi poreikių, dviejų dienų ir ilgiau trunkančiuose renginiuose gali dalyvauti tik su gydytojo leidimu.

3. Vaikų grupei, dalyvaujančiai renginiuose, JUK vadovas skiria renginio vadovą. Didesnėms nei 15 vaikų grupėms skiriami 2 vadovai.

4. JUK vadovas, užtikrindamas renginių dalyvių saugumą:

- tvirtina renginio programą, dalyvių sąrašą, renginio vadovo (-ų) kandidatūrą (-as);
- saugos ir sveikatos klausimais moko ir atestuoja renginių vadovą (-us) vadovaudamasis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. A1-223/V-792 (*Žin.*, 2004, Nr. 13–395), nustatyta tvarka.

4.3. padeda pasiruošti renginiui:

- atsako už pasirengimą renginiui, jo eigą;
- nustato renginių vadovo (-ų) pareigas;
- už gerą programos vykdymą gali paskatinti renginio vadovą ir vaikus.

5. Renginio vadovas, užtikrindamas renginių vaikų saugumą:

- rengdamas žygio, ekskursijos, išvykos programą numato detalų maršrutą (atsižvelgia į dalyvių amžių, jų pasirengimo lygį ir fizinę būklę, nustato išvykimo, atvykimo vietą ir laiką, nakvynės vietą);
- apie vykdomą renginį iš anksto informuoja vaikų tėvus (priedas Nr. 4);
- grupės nariams paaiškina, kaip teikti pirmąją pagalbą ir naudotis pirmosios pagalbos vaistinėle, supažindina su saugaus eismo taisyklėmis, aplinkosaugos, priešgaisrinės saugos bei maudymosi reikalavimais. Saugos instruktažus su vaikais registruoja tam skirtame žurnale (priedas Nr. 2);
- vadovaujantysis patvirtinta renginio programą, užtikrina vaikų saugą renginio metu, moka suteikti pirmąją medicininę pagalbą;
- susidarius situacijai, gresiančiai vaikų saugumui, pakeičia maršrutą, sustabdo arba nutraukia renginį.

6. Renginiuose dalyvaujantys vaikai:

- susipažinę su renginio organizavimo tvarka ir saugos reikalavimais pasirašo žurnale (priedas Nr. 2);
- prieš renginį pasiskirsto pareigas, užduotis ir kt.;
- privalo laikytis elgesio normų, būti drausmingi ir mandagūs, vykdyti renginio vadovo (-ų) nurodymus.

IV. MAUDYMO SI REIKALAVIMAI

1. Renginiuose maudytis galima tik sveikatingumo, higienos, mokymo, o ne sporto tikslais.

2. Organizuojant renginį maudymosi vieta parenkama iš anksto. Maudytis leidžiama tik paplūdimiuose ir kitose nustatyta tvarka įrengtose maudymosi vietose, vadovaujantis higienos normos HN 79:2004 „Vaikų vasaros poilsio stovyklos. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. V-275 (*Žin.*, 2004, Nr. 44–2956) reikalavimais.

3. Visi besimaudantieji privalo žinoti maudymosi plotą.

4. Maudomasi tik renginio vadovui leidus ir jam stebint.

5. Vienu metu gali maudytis ne daugiau kaip 8 vaikai. Maudymosi metu vadovui reikia būti labai atidžiam.

6. Maudantis draudžiama be reikalo šūkauti, nes šauksmas yra pagalbos prašymo signalas.

V. KITI REIKALAVIMAI

1. Kūrenti laužus galima tik specialiai įrengtose laužavietėse ir stovyklavietėse.

2. Draudžiama naikinti priešgaisrinius įrenginius, deginti atliekas, mėtyti degančius degtukus, teršti gamtą, naikinti arba žaloti medžius, gyvūnus.

3. Pastebėjus gaisrą, skubiai pranešti apie jį priešgaisrinei tarnybai telefonu **112**.

4. Vykstant į renginį reikia: nesivežti greitai gendančių maisto produktų, pasirūpinti tinkama sezonui apranga, turėti pirmosios medicinos pagalbos rinkinį, esant rimtiems sveikatos sutrikimams skubiai pranešti greitosios medicinos pagalbos tarnybai telefonu **112**.

5. Renginiuose laikytis saugaus eismo taisyklių ir žmogaus saugos reikalavimų.

VI. RENGINIŲ ORGANIZAVIMO TVARKA

1. Renginio vadovas ne vėliau kaip prieš tris dienas iki ekskursijos pradžios pateikia JUK vadovui šiuos dokumentus:

- renginio dalyvių sąrašą, kuriame nurodomas *išvykimo ir sugrįžimo laikas, dalyvių vardai, pavardės, gimimo datos, adresai, telefonų numeriai* (priedas Nr. 3);
- renginio programą. Apie programos dalis žr. II skyriuje RENGINIŲ PROGRAMOS (p. 47);
- tėvų arba teisėtų vaiko globėjų rašytinius sutikimus (priedas Nr. 4).

2. JUK vadovas paruošia įsakymą ir patvirtina ne vėliau kaip prieš vieną dieną iki renginio pradžios.

3. JUK vadovas:

- supažindina grupės vadovą ar vadovus (jei į ekskursiją vyksta daugiau negu 15 moksleivių) su saugos instruktažu;
- užpildo „*Renginių vadovų saugos instrukravimų registravimo žurnalą*“ (priedas Nr. 1).

4. Renginio vadovas instruktuoja renginio dalyvius apie saugų elgesį, apie pravestą instruktažą įrašo „*Renginiuose dalyvaujančių mokinių saugos instrukravimų registravimo žurnale*“ (priedas Nr. 2) ir surenka dalyvių parašus.

LIETUVOS JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ SĄJUNGOS RENGINIŲ VADOVŲ SAUGOS INSTRUKTAVIMŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS

Įsakymo data ir Nr.	Instruktuojamojo asmens (JUK vadovo) pareigos, vardas, pavardė	Vykdymo laikas/ maršrutas	Dalyvių skaičius	Trumpas instruktažo turinys	Instruktažo vykdytojo (renginio vadovo (-ų)) vardas (-ai), pavardė (-ės)	Instruktažo vykdytojo (renginio vadovo (-ų)) parašas (-ai)	Instruktuojamojo asmens (JUK vadovo) parašas

LIETUVOS JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ SĄJUNGA RENGINIUIOSE DALYVAUJANČIŲ VAIKŲ SAUGOS INSTRUKTAVIMŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS

Įsakymo nr.	
Maršrutas ir kelionės tikslas	
Renginio data, laikas	
Dalyvių skaičius	
Turistinio renginio vadovas (-ai) (vardas, pavardė, pareigos, parašas)	
Instruktažo turinys:	

IŠKLAUSIUSIŲ SAUGAUS ELGESIO INSTRUKTAŽĄ TURISTINIO RENGINIO DALYVIŲ SĄRAŠAS

Eilės nr.	Dalyvio vardas, pavardė	Gimimo data	Telefonas	Parašas
1.				
2.				

PATVIRTINTA
Jaunųjų ugniagesių komandos
vadovo įsakymu Nr.

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ KOMANDOS
RENGINYJE DALYVAUJANČIŲ JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ SĄRAŠAS

Maršrutas

Data

Eilės nr.	Dalyvio vardas, pavardė	Gimimo data	Adresas	Tėvų (globėjų) telefono numeris

Renginio vadovas (-ai):

Vardas, pavardė, parašas

Vardas, pavardė, parašas

Vardas, pavardė, parašas

SUTIKIMAS-PRANEŠIMAS

Aš

sutinku, kad mano sūnus (duktė)

m.

mėn.

d. nuo

val. iki

val. dalyvautų

renginyje *(renginio forma, pavadinimas (maršrutas))*

Renginio vadovas (-ai) *(vardas (-ai), pavardė (-ės), telefono nr.)*

Renginio transportas *(transporto paslaugų tiekėjo pavadinimas adresas, telefono nr.)*

Tėvų parašas

RENGINIO (renginio pavadinimas)

DALYVIO ATMINTINĖ

1. Laikytis drausmės, vykdyti visus išvykos vadovo nurodymus.

2. Laikytis visų saugos taisyklių (saugaus eismo, priešgaisrinės saugos, gamtosaugos, maudymosi, elgesio).

3. Laikytis asmens higienos.

4. Padėti draugams, patekusiems į nelaimę.

5. Gerbti vietos žmonių papročius ir tradicijas.

(Šioje atmintinėje galima pateikti būtinų turėti daiktų sąrašą, įvairių saugos priemonių ir kitus specifiniu reikalavimus)

TRADICINIAI LJUS RENGINIAI

Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjunga sėkmingai siekia tikslo – skleisti prevencines saugios gyvensenos žinias vaikams ir jaunimui. Norisi, kad vaikai ne tik saugiai elgtųsi, bet ir žinotų, kaip elgtis atsitikus nelaimei.

ŽIEMOS RENGINIAI

Žiema – ne tik linksmybių ir Kalėdų stebuklų metas, bet ir didelių pavojų laikotarpis. Šlapdriba, ant pastatų stogų kabančios varvekliai, užpustyti keliai kelia nemažą sumaištį, o nelaimių ypač padaugėja švenčių metu, kuomet padidėja rizika nukentėti nuo pirotechnikos gaminių ir pačių žmonių neatsargaus elgesio.

Būtent todėl kiekvienais metais lapkričio–gruodžio mėnesiais LJUS su Vilniaus miesto jaunųjų ugniagesių komanda (toliau – Vilniaus JUK) Vilniaus švietimo įstaigose rengia akciją „Sutik šv. Kalėdas saugiai“.

Akcijos metu vaikams ir jaunimui skaitomos paskaitos „Civilinės pirotechnikos priemonės, jų keliai pavojai, saugus elgesys“ ir pratybos „Ugnies židinio gesinimas su pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis“.

Ši akcija ypatinga tuo, kad vaikams ir jaunimui apie saugų elgesį pasakoja, savo žiniomis ir patirtimi dalijasi ne tik vadovai, bet ir jaunieji ugniagesių lyderiai – taip betarpiškai bendraudami vaikai geriau įsisavina bendraamžio pateiktą informaciją, į organizaciją pritraukiama naujų narių. Taip pat kartu su profesionaliais ugniagesiais gelbėtojais vyksta į švietimo įstaigas, tai suteikia galimybę vaikams iš arčiau susipažinti ir su ugniagesio gelbėtojo profesija.

Manome, kad naudingiausias šios akcijos metodas – vaikų ar jaunimo apsilankymas priešgaisrinės gelbėjimo komandos būstinėje. Čia jaunieji ugniagesiai rodo filmukus apie tragiškas pasekmes neteisingai panaudojus šventinius fejerverkus, taip pat apie ugnies plitimo greitį – kaip dėl ant sofos paliktos apvirtusios degančios žvakės tik per 5 min. netramdomo gaisro temperatūra nedideliame kambaryje pakyla net iki 800 °C! LJUS vadovai pasakoja apie elgesio taisykles gaisro metu, apie tai, ką reikia žinoti, kad apsisaugotume nuo gaisrų. Vėliau dalyviams suteikiama galimybė praktiškai pasimokyti gesinti gaisro židinį gesintuvais ir nedegiu audeklu. Jaunieji ugniagesiai lyderiai pademonstruoja, kokia nevaldoma gali būti ugnis, pvz., jeigu vandeniu gesinamas degantis aliejus ar riebalai. Į klausimą „Ar galima degantį aliejų gesinti vandeniu?“ dažniausiai visi atsako teisingai. Tačiau akivaizdžiai pajutę kylančią sprogimo jėgą, ne vienas susimąsto, kad menkai vertino pavojingumą tokio gesinimo pasekmes.

Po to moksleivių laukia bendravimas su profesionaliais ugniagesiais gelbėtojais. Priešgaisrinės gelbėjimo komandos garažuose dalyviai gali iš arti apžiūrėti gaisrui gesinti skirtus automobilius. Ugniagesiai gelbėtojai pasakoja apie specialiąją gaisrų gesinimo įrangą, ugniagesių išvykimo

tvarką, apie tai, kaip per vieną minutę ekipažui reikia susiruošti ir išvykti į gaisro vietą. Norintiems pasiūloma pasimatuoti ugniagesio gelbėtojo apsauginę aprangą ir kvėpavimo aparatą. Reiklūs, drausmingi, rimti ir kartu labai draugiški LJUS vadovai, jaunieji lyderiai ir ugniagesiai gelbėtojai padeda jaunimui geriau suvokti, kokia yra didelė kiekvieno žmogaus atsakomybė už savo ir kitų žmonių saugumą.

Akcijos pabaigoje priešgaisrinės gelbėjimo komandos būstinėje organizuojamas **finalinis prevencinis renginys „Sutik šv. Kalėdas saugiai“**.

Finalinio renginio tikslai:

- susirinkusiems priminti dažniausius žiemos pavojus;
- priminti pagrindines gaisrų priežastis;
- priminti saugaus elgesio su pirotechnikos gaminiais taisykles;
- pademonstruoti pirmines gaisro gesinimo priemones bei supažindinti su jų naudojimo taisyklėmis;
- supažindinti su ugniagesio gelbėtojo profesija, gaisrams gesinti ir gelbėjimo darbams naudojama technika ir įranga.

Tai renginys visai šeimai, kurio tikslui naudojamos įvairios priešgaisrinės gelbėjimo priemonės, gelbėjimo technika, vaizdo siužetai, Kalėdų Senelio pokštai ir dovanos, vyksta meno kolektyvų pasirodymai.

2011–2012 m. RENGINIO „SUTIK ŠV. KALĖDAS SAUGIAI“ AKIMIRKOS

Iš pradžių visų susirinkusiųjų dėmesys sutelkiamas į tai, kad nežiūrint šventinės nuotaikos tai gaisrų prevencijos renginys: svečiai pakviečiami pasižiūrėti filmų apie žalą, kurią gali sukelti netinkamai naudojami pirotechnikos gaminiai. Visiems linkima, kad matyti vaizdai liktų tik ekrane.

Po filmų, verčiančių susimąstyti ir tėvelius, ir vaikus, jaunieji ugniagesiai rodo savo paruoštą programą:

- kaip taisyklingai užgesinti ugnies židinį gesintuvu;
- kaip nedegiu audeklu užgesinti nedidelį gaisrą;
- parodomas netinkamo užsidegusių riebalų, aliejaus gesinimo vandeniu pasekmė – ugnies plūpsnis.

Aišku, kad šventė negali apsieiti be linksmybių. Šventinę atmosferą padeda sukurti pakviestos vaikų ir jaunimo šokėjų grupės ir dainininkai, jaunųjų ugniagesių paruošta meninė programa su priešgaisrinės tematikos detalėmis.

Na ir kokios gi Kalėdos be Kalėdų Senelio?

Kalėdų Senelis kartu su savo pagalbininkais „ateiviais“ atvažiuoja gaisrinio automobilio.

Kalėdų Senelis kartu su Nykštuku vaikučiams surengia nuotaikingą rungtynių, konkursų ir žaidimų saugios gyvenamosios vietos maratoną, po kurio kiekvienas vaikas lieka apdovanotas originaliomis kalėdinėmis dovanėlėmis.

Renginio kulminacija – vaikų pasivažinėjimas gaisriniais automobiliais, pačios gražiausios Kalėdinių fejerverkų puokštės, iššaukiamos laikantis visų prieš tai demonstruotų saugumo reikalavimų.

Taip per nuotaikingą šventinį renginį pasiekiami pagrindiniai prevencinio renginio tikslai – dauguma susirinkusiųjų supranta, kad gražus fejerverkų reginys yra ne nekaltas žaidimas, o tikrai pavojingas ir atsakingas veiksmas.

Išvykdami renginio dalyviai organizatoriams ir vieni kitiems palinki „**Saugių ir linksmų švenčių**“.

Jaunųjų ugniagesių komandoms siūlome pagal galimybę tokią akciją organizuoti savo miesto švietimo įstaigose, o galbūt ir finalinį renginį.

Juk ne veltui sakoma:
„Atsargus – tai saugus žmogus!“

PAVASARIO RENGINIAI AKCIJA „JAUNIMAS PRIEŠ ŽOLĖS DEGINIMĄ“

Jau tradicija tapo kasmetė ankstyvą pavasarį rengiama prevencinė akcija „Jaunimas prieš žolės deginimą“. Šios akcijos metu JUK būriai kartu su vadovais bei jaunuoliais lyderiais patruliuoja teritorijose, kuriose gali kilti gaisrų. Tokio patruliavimo tikslas – sudrausminti žolės padegėjus, puoselėti gamtos apsaugos idėją, užgesinti degančios žolės plotus, informuoti gelbėtojų tarnybas apie įvykusias nelaimes. Taip pat daug dėmesio skiriama susitikimams su gyventojais ir prevencinės informacijos apie žolės deginimą sklaidimui. Kadangi informaciją visuomenei perduoda vaikai, reikėtų pabrėžti, jog šiai akcijai labai svarbu tinkamai pasiruošti. Vaikai turi gerai suvokti, kokį pavojų kelia tokie gaisrai, kad deginant žolę dideli nuostoliai patiria ir gamta, ir žmogus.

Vienu sėkmingiausių laikome pasiruošimą akcijai 2012 metais – pagalbos sulaukėme iš keletos institucijų, todėl ir į šią problemą galėjome pažvelgti iš kelių skirtingų pozicijų: iš ugniagesių gelbėtojų, taip pat policijos pareigūnų ir iš ekologinės pusės. Čia pateiksime pasiruošimo aprašymą apžvelgdami, su kuo pavyko susitikti ir ką pavyko sužinoti.

Pasiruošimas prasidėjo nuo išvykos į Policijos departamentą, kur jaunieji ugniagesiai apžiūrėjo didžiausią Lietuvoje – 63-jų visų laikų ugniagesių šalmų kolekciją, kurią surinko Vigantas Kurkulis. Tai tikrai praturtino vaikų žinias apie ugniagesybos istoriją. Jaunieji ugniagesiai iš eksponuojamos kolekcijos rinko labiausiai jiems patikusį šalimą, piešė ateities ugniagesių šalmų modelius. Vaikai vienbalsiai pripažino, kad labiausiai šiai akcijai jiems tiktų „Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos“ šalmas.

Policijos departamente jaunimas taip pat daugiau sužinojo apie tai, kokiomis priemonėmis su žolės padegėjais kovoja Lietuvos policija.

Dėkodami jauniems gelbėtojams už apsilankymą ir už gražią jų idėją, Policijos departamento atstovai pakvietė apžiūrėti prieškarinio ir sovietmečio laikotarpio policijos aprangos bei technikos atvirukų parodą. Nemažai idėjų savo planams jaunieji ugniagesiai pasisėmė ir žiūrėdami moksleivių piešinių ekspoziciją saugaus eismo tema. Įsijautę į didžiųjų ekspertų vaidmenį, jaunieji ugniagesiai šią ekspoziciją įvertino aukščiausiu balu ir pasiūlė surengti panašią piešinių parodą tema „Saugokime gamtą nuo gaisrų“. Taip beieškodamas informacijos apie žolės deginimo grėsmę jaunimas praplėtė ugniagesybos žinias bei gimė dar viena komandos veiklos idėja.

Žolės deginimas pavasarį yra ir viena aktualiausių ugniagesybos problemų, todėl kitas žingsnis – susitikimas su šios srities ekspertu. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento (PAGD) atstovas, geras mūsų organizacijos bičiulis Donatas Gurevičius mielai atvyko į susitikimą su jaunuoliais ugniagesiais pakalbėti apie žolės deginimą. Taip pat jis išvardijo, kokios nuobaudos taikomos žolės padegėjams.

Kas paprastai būna po teorijos? Teisingai, praktika! Šiuo klausimu užsiėmė VAPGV 3-iosios komandos ugniagesiai gelbėtojai Robertas Jurevičius ir Ričardas Gerulskij, kurie jauniems bendražygiams papasakojo apie tai, kokie būna žolės gaisrai, iki kokio dydžio jie išsiplečia laiku negesinami, kokių padaro nuostolių. O svarbiausia, iš savo patirties papasakojo,

su kokiais sunkumais jie susiduria gesindami tokius gaisrus (pvz., nebūna galimybių privažiuoti technikai, trūksta vandens, dega dideli plotai ir gaisrai greitai plinta). Vėliau ugniagesiai pademonstravo visą įrangą, kuri naudojama žolei gesinti, ir nors lauke dar buvo sniegas, jaunieji ugniagesiai tobulino savo įgūdžius dirbdami su „ugnies plaktuvais“, mokėsi gesinimo technikos ir taktikos. Taip pat sužinojo, kokiomis priemonėmis galima gesinti žolę, kai nėra specialios įrangos.

Ši akcija turi ne tik prevencinį pobūdį, bet ir glaudžiai siejasi su ekologiniu vaikų auklėjimu: juk liepsnojančiose pievose žūsta vabzdžiai, gyvūnai, paukščiai ir kartais net žmonės. Tad apie žolės padegėjų daromą žalą jaunieji gelbėtojai teiravosi ir Jaunųjų gamtininkų stotyje. Darsyk įsitikinę, kaip nuo žolės deginimo kiekvieną pavasarį kenčia gamta, jaunieji ugniagesiai savo įspūdžius išliejo rašinyje.

KAIP GELBĖJOME ŽVĖRELIUS IR AUGALUS

Vieną gražią ir saulėtą pavasario popietę į Jaunųjų gamtininkų stotį atvyko Vilniaus komandos jaunieji ugniagesiai. Vaikai, išvydę tiek gyvūnėlių vienoje vietoje, iš pradžių pasimetė. Tačiau šiek tiek įsidrąsinę priėjo arčiau ir atidžiau įsižiūrėję pamatė, jog kiekvieno žvėrelio akys kupinos liūdesio. Savo nuoskaudas dėl ugnies išsakė: pelytės ir žiurkytės, vėžlys ir voranas, ereliai ir varnėnai, driežas, asiliukas, lama ir ožiukai, taip pat gausiai susirinkę augalai. Vaikai nustėro... Tiek nusiskundimų ir pagalbos prašymų jie išgirsti nesitikėjo. Žvėreliai pasakojo be perstojo. Išklause skundus apie nelaimes jaunieji ugniagesiai prisėdo prie pietų stalo pasistiprinti ir nutarti, kokių galima imtis veiksmų, kaip užkirsti kelią žolės deginimui. „Padėtis tikrai labai rimta!“ – nusprendė jaunieji gelbėtojai, išgirdę prabilusius augalus. Vaikai buvo pasirengę kovai su ugnimi, nes žinojo, kad didžiausias ugnies priešas, o gelbėtojų draugas yra vanduo. Todėl jau netrukus jaunieji ugniagesiai skubėjo į Belmonto parką pasikviesti į kovą padėjėjų – Vilnių supančias ir saugančias upes Vilnelę ir Nerį. Parke vaikai nedelsdami susirado upių vadą – galingiausią Belmonto krioklį. Ir gavę jo pritarimą paprašė Vilnelės ir Neries savo vandenimis padėti gelbėti degančias pievas – vargšų žvėrelių namus. Upės net nedvejodamos sutiko. Išgirdę šią naujieną visi be galo džiaugėsi ir aplink pasigirdo laimės šūksniai: „Mes nugalėsime!“, „Gamta ir gyvūnija bus saugi!“

Pagilinus žinias, įgijus naujų praktinių įgūdžių ir viską kūrybiškai įtvirtinus buvo baigtas pasiruošimo akcijai etapas.

Vien tokiomis prevencinėmis akcijomis neapsiribojame ir, jei tik turime galimybę, mielai įsitraukiame ir į kitokią veiklą. 2012 m. kartu su „Miško bičiuliais“ dalyvavome akcijoje „Nedegink žolės, saugok gamtą ir save“. Balandžio 12-ąją Vilniuje, Europos aikštėje, buvo organizuotas koncertas, kuriame dalyvavo reprezentacinis VRM pučiamųjų orkestras ir miškininkų folkloro ansamblis „Nalšia“. Buvo pademonstruota Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos ir Generalinės

miškų urėdijos mažoji gaisrų gesinimo technika. O linksmai nusiteikę, pasipuošę spalvinga atributika – ryškiaspalvėmis liemenėmis jauni žmonės aktyviai ragino miesto gyventojus prisidėti prie akcijos „Nedegink žolės, saugok gamtą ir save“. Jaunieji ugniagesiai praeiviams dalijo informacines skrajutes ir ragino susimąstyti, nedaryti žalos gamtai.

JUK taip pat vyksta į darželius, į mokyklas, kur vaikams rodoma gaisrų prevencijos vaizdinė medžiaga, organizuojami plakatų „Jaunimas prieš žolės deginimą“ pristatymai, piešinių konkursai.

VASAROS RENGINIAI STOVYKLOS

Nuo 2010 m. kiekvienais metais vaikai 8–16 m. amžiaus susirenka į neeilinę vasaros stovyklą „Jaunasis gelbėtojas“, kuri vyksta Ugniagesių gelbėtojų mokyklos praktinio parengimo teritorijoje. Šioje stovykloje ne tik įdomiai praleidžiamas laikas, bet ir naudingai, turiningai pailsima stebint būsimų ugniagesių gelbėtojų pratybas.

Nuo pat pirmos akimirkos vaikų čia laukia nuostabi gamta, tyras oras ir puiki savarankiškumo mokykla.

Vaikai gyvena erdviuose palapinėse, kuriose patys palaiko tvarką.

Susirinkę stovyklautojai suskirstomi būriais. Kiekvieną dieną būriai gauna įdomių užduočių, susijusių su saugiu elgesiu, varžosi įvairiose rungtyse. Čia puiki galimybė pačiam priimti sprendimus ir pajusti atsakomybę už jų padarinius. Stovykloje gausu teorinių paskaitų ir pratybų su pirminėmis gesinimo priemonėmis. Vadinamos ekstremalios situacijos.

Pratybas veda LJUS vadovai, jaunieji lyderiai čia semiasi patirties, o su vaikais mielai bendrauja UGM kursantai – būsimi ugniagesiai.

Populiariausios – orientavimosi vietovėje pratybos, alpinizmo pagrindų treniruotės ir, žinoma, gesinimo su pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis pratybos. Didelį įspūdį palieka gaisrinės technikos ekspozicija, šaudymas iš vandens patrankų, narų gelbėtojų saugaus elgesio pamokos vandenyje.

Nepamiršamos ir laužavietės įrengimo, nukentėjusių paieškos, gabenimo, pirmosios pagalbos teikimo, „gelbėtojų“ blynų kepimo, kliūčių ruožo įveikimo patirtys.

Vaikams labai patinka ir linksmieji sportiniai žaidimai, futbolo rungtynės, ugniagesybos sporto pradmenys. Per rikiuotės pratybas vaikai rungtyniauja, kuris būrys tiksliausiai atliks rikiuotės veiksmų programą.

Šiltais vasaros vakarais ramybės teikia vakaronės prie bendro laužo: arbatos ruošimas, bulvių kepimas lauže, pasakojimai apie ugniagesybos istoriją. Stovyklos dienotvarkę pajvairina svečiai iš Raudonojo Kryžiaus draugijos, gyvūnų globos draugijos bei kiti LJUS draugai, kurie dalijasi žiniomis su vaikais.

Tokiose stovyklose vaikai išmoksta savarankiškumo, saugaus elgesio su ugnimi, teisingų veiksmų įvykus nelaimėi. Čia užsimezga naujos pažintys, draugystės, kadangi susirenka vaikai iš įvairiausių Lietuvos regionų.

Naparastai įdomių pamokų vaikai gauna, kai stovyklos pamaina sutampa su būsimųjų ugniagesių gelbėtojų prak-

tiniais egzaminais. „Jaunojo gelbėtojo“ stovyklos dalyviai stebi, kaip likviduojamos cheminės avarijos, kaip gelbėjami automobilių avarijose nukentėję žmonės ir kt. Dar vienas iš įdomesnių stovyklos baigiamųjų akcentų – Šv. Florijono pasirodymas ir stovyklautojų „krikštas“ – nuotaikingo kliūčių ruožo įveikimas, kurį vainikuoja Šv. Florijono antspaudas, sveikinimo žodžiai bei linksmosios maudynės.

Stovyklos organizatoriams reikia pasirūpinti viskuo: nuo stovyklavietės vietos parengimo iki išsamios kiekvienos dienos dienotvarkės sudarymo.

Organizuojant stovyklą turi būti paruošti vaikų saugaus elgesio instruktažai, maitinimo sąlygos bei valgiaraštis, savaitės veiklos planai, planuojamų renginių scenarijai. Atitinkamai parengiami ir būrių vadai (jaunieji lyderiai).

Stovyklos darbotvarkėje numatyta ir laikraštuko leidyba. Jame aprašoma kiekvienos dienos veikla, įdomiausi vaikų atsiliepimai, dedamos nuotraukos, skelbiama naudinga informacija. Šį laikraštį ruošia jaunieji lyderiai, įtraukdami ir vaikus.

STOVYKLOS PROGRAMA:

1. Draugystės vakaras, dešrelių kepimas prie laužo. Susipažinimo žaidimai.
2. Rikiuotės pagrindai. Pratybos.
3. Pirmoji medicininė pagalba. Teorinės pamokos ir pratybos.
4. Pirminės gaisro gesinimo priemonės. Teorinės pamokos ir pratybos.
5. Išvyka prie ežero. Saugus elgesys vandenyje. Gelbėjimo darbai vandenyje, supažindinimas. Narų gelbėjimo darbų ir įrangos demonstravimas. Maudynės.
6. Ekskursijos po Ugniagesių gelbėtojų mokyklą ir praktinio parengimo poligoną. Priešgaisrinės gelbėjimo įrangos ir technikos pristatymas, demonstravimas. Ekskursija į Bendrąjį pagalbos centrą (tel. **112**).
7. Saugus elgesys su gyvūnais. Paskaita ir demonstravimas.
8. Alpinizmo pagrindai. Pratybos.
9. Ugniagesybos sportas. Pratybos.
10. Teminiai žaidimai, padedantys įtvirtinti per pratybas ir teorines pamokas gautas žinias. Orientavimosi įgūdžių lavinimas.
11. Teminių filmų peržiūra ir aptarimas.
12. Sportiniai žaidimai, estafetės.
13. Linksmų spektaklių kūrimas ir improvizacija.
14. Jaunojo gelbėtojo krikštytos.
15. Stovyklos uždarymo programa, kurią jaunimas sukuria stovyklavimo metu.

STOVYKLAUTOJO TEISĖS IR ELGESIO TAISYKLĖS LJUS VAIKŲ VASAROS STOVYKLOJE „JAUNASIS GELBĖTOJAS“

1. Stovyklautojas turi teisę:

- Poilsiauti sveikoje ir saugioje aplinkoje.
- Į poilsiavietę, atitinkančią higienos reikalavimus.
- Į poilsį ir laisvalaikį, atitinkantį jų amžių ir sveikatą.

2. Stovyklautojas privalo:

- Privalo laikytis elgesio taisyklių, būti drausmingi ir mandagūs.
- Laikytis higienos reikalavimų.
- Laikytis programoje nustatytos dienos tvarkės, vykdyti vadovų nurodymus.
- Laikytis rimties, ramybės, poilsio bei nakties metu, būti tik savo palapinėse.
- Palaikyti tvarką palapinėje ir stovyklavietėje.
- Visuose renginiuose laikytis savisaugos reikalavimų.
- Griežtai laikytis maudymosi ir priešgaisrinės saugos reikalavimų.
- Saugoti savo sveikatą bei nekenkti kitiems.
- Susirgus ar susižeidus nedelsiant pranešti vadovui.
- Atlyginti vasaros metu organizatoriams ar kitiems stovyklos dalyviams padarytą žalą.
- Saugoti savo daiktus. Stovyklos vadovai neatsako už pamestus, prarastus daiktus.

3. Stovyklautojui draudžiama:

- Savavališkai (be vadovo žinios) pasišalinti iš stovyklos teritorijos.
- Maudytis be vadovo leidimo.

- Palapinėse deginti žvakes, rūkyti, žaisti su degtukais, naudoti kitas degias medžiagas.
- Liesti elektros laidus, įrengimus.
- Stovyklavietėje turėti daiktų, kurie keltų grėsmę gyvybei.
- Žaisti azartinius žaidimus.
- Stovyklautojams poilsio ir nakties metu vaikštinėti į svetimas palapines, triukšmauti.
- Palapinėse laikyti greitai gendančius maisto produktus.
- Laiptuoti po medžius, ant sportinių įrenginių, šokinėti nuo paaukštinių be vadovo leidimo.
- Stovyklavietėje šiuokšlinti, mėtyti šiuokšles palapinėse, niokoti gamtą.
- Vartoti nepadorius ir užgalius žodžius.
- Rūkyti, vartoti alkoholinius gėrimus bei kitas svaiginamąsias medžiagas.

4. Stovyklautojo tėvai/globėjai privalo pasiimti vaiką iš stovyklos, jei jis išsiunčiamas pažeidęs vieną ar kelias čia paminėtas taisykles, arba organizatoriui padengti vaiko grįžimo išlaidas už transporto paslaugas.

5. Stovyklautojai turi teisę anksčiau laiko išvykti iš stovyklos tik atvykus patiems tėvams/globėjams jų pasiimti. Stovyklautojui nors ir trumpam išvykstant iš stovyklos tėvai rašo pareiškimą stovyklavietės vadovui.

6. Stovyklautojas su savo teisėmis ir elgesio taisyklėmis susipažįsta atvykęs į stovyklą ir pasirašo, kad susipažino.

DIENOS STOVYKLOS

Dienos stovyklos vyksta vasaros metu. Tai dar vienas savaitinis renginys, papildantis turiningą vaikų vasaros poilsį.

Tokia stovykla trečius metus organizuojama Vilniaus APGV 3-iosios komandos patalpose ir yra skirta ne tik vaikų laisvalaikiui praleisti, bet ir gautų žinių, atliktų darbų apibendrinimui bei pasiruošimui tarptautinėms varžyboms.

Tokių stovyklų metu vaikai susirenka 9 val. ir komandoje praleidžia 6–7 valandas. Su vaikais dirba LJUS vadovai, jaunieji lyderiai, pagal galimybę yra įtraukiami ir savanoriai ugniagesiai gelbėtojai. Stovyklos dalyviai gauna maitinimą ir užsiima turininga veikla:

- tobulina gesinimo su pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis įgūdžius;
- užsiima menine veikla;
- dalyvauja ugniagesybos sporto treniruotėse;
- mokosi lyderystės pagrindų;
- vyksta į ekskursijas;
- turi galimybę pabendrauti su ugniagesiais gelbėtojais;
- mokosi pirmosios medicininės pagalbos ir alpinizmo pagrindų.

Stovykloje įdomu, nes čia:

- kūrybingi ir linksmi vadovai, stovyklos mokytojai;
- netradiciniai mokymo metodai ir įdomi veikla,
- kūrybiškumą lavinantys užsiėmimai,
- susitikimai su ugniagesiais gelbėtojais,
- neužmiršamos pramogos ir nauji draugai,
- įspūdingi atradimai neišvykstant toli nuo namų.

Stovykla naudinga, nes čia:

- vyksta saugaus elgesio pamokėlės,
- visapusiškai ugdoma asmenybė,
- turingas laisvalaikis gryname ore.

RUDENS RENGINIAI

Rudenį, kai saulėtų dienų mažiau ir pratyboms lauke tinkamas oras būna vis rečiau, o vaikai sugrįžę į mokyklą, LĖJUS lankosi mokyklose ir kitaip viešina savo veiklą.

Jaunųjų ugniagesių komandos kitiems moksleiviams pristato savo veiklą, dalijasi vasaros įspūdžiais.

14. LJUS LAIMĖJIMAI

Lietuvos jaunųjų ugniagesių organizacija įkurta 2000 m. gruodžio 20 d. Mūsų organizacijos krikštatėviai buvo Švedijos jaunųjų ugniagesių sąjunga, su kuria iki 2005 metų Lietuvoje ir Švedijoje organizuodavome seminarus vadovams ir jaunesiems lyderiams bei jaunimo stovyklas.

LJUS dalyvavo Baltijos jūros šalių jaunųjų ugniagesių seminaruose:

- 2001 m. – Švedijoje,
- 2002 m. – Suomijoje,
- 2003 m. – Estijoje,
- 2004 m. – Lenkijoje.
- 2005 m. Baltijos jūros šalių jaunųjų ugniagesių seminaras buvo organizuotas Lietuvoje.

Buvo parašytas seminaro projektas „Jaunųjų ugniagesių švyturys Baltijos jūroje“ ir gautas finansavimas iš ES programos „Jaunimas“. Seminare dalyvavo devynių šalių – Lietuvos, Švedijos, Lenkijos, Latvijos, Estijos, Vokietijos, Anglijos, Suomijos ir Baltarusijos jaunieji ugniagesiai ir jų vadovai.

Šio projekto tikslas – įvairių šalių jaunųjų ugniagesių bendradarbiavimas, keitimasis patirtimi ir naujos žinios. Seminare pažintos kitos kultūros, įveikti bendravimo ir kalbos skirtumų barjerai, seminaro dalyviai mokėsi komandinio darbo ir tolerancijos. Taip pat ieškota pažangiausių veiklos organizavimo metodų.

Be to, Ugniagesių gelbėtojų mokyklos poligone buvo organizuotos pratybos, kurių metu dalyviai apžvelgė ir tobulino jaunųjų ugniagesių mokymo metodiką, buvo aptarta gelbėjimo įrangos įvairovė ir gaisrų gesinimo technika.

LJUS pagal ES programą „Jaunimas“ įgyvendino ir šiuos projektus:

Lietuvos, Danijos ir Didžiosios Britanijos mainų projektą „Draugystė ne tik kovoje prieš ugnį“ – 2002 m. Danijoje ir 2003 m. Didžiojoje Britanijoje;

Lietuvos ir Vokietijos mainų projektą „Mes kartu kuriame vieningą lygių galimybių Europą“ – 2003 m. Lietuvoje.

Dalyvavo tarptautinėse jaunųjų ugniagesių stovyklose:

- 2002 m. – Švėryno mieste (Vokietija);
- Orlando saloje (Švedija);
- Hamburge (Vokietija);
- 2003 m. – Raumos mieste (Suomija);
- nuo 2004 m. kasmet dalyvaujame tarptautiniame jaunųjų ugniagesių sąskrydyje „Zubronok“ (Baltarusijos Respublika);
- 2005 m. Švėryno mieste (Vokietija),
- 2009 m. Padasjokio mieste (Suomija);
- 2010 m. V tarptautinėje jaunųjų ugniagesių gelbėtojų stovykloje-varžybose „Škola bezpeki“ Jaremčos mieste (Ukraina);
- 2012 m. pirmosiose tarptautinėse jaunųjų ugniagesių gelbėtojų varžybose „Škola bezopastnosti“ Zvenigorode (Rusija);
- 2012 m. Lietuvos ir Lenkijos jaunųjų ugniagesių gelbėtojų stovykloje Poronino miestelyje (Lenkija).

- 2002 m. jaunieji ugniagesiai dalyvavo Vilniaus miesto priešgaisrinės apsaugos 200 metų jubiliejaus šventiniuose renginiuose: gelbėjimo darbų parodomosioje programoje, medicininės pagalbos ir bėgimo į 15 aukštą varžybose, eitynėse į Kalnų parką.
- 2012 m. jaunieji ugniagesiai dalyvavo Vilniaus miesto priešgaisrinės apsaugos 210 metų jubiliejaus šventinių renginių programoje prie Baltojo tilto.
- LJUS kasmet dalyvauja Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos darbuotojų ir jų šeimų narių sąskrydžiuose.
- 2008 ir 2009 metais dalyvavome LJUS ir Šaulių sąjungos jaunimo vasaros stovyklose.
- Nuo 2010 m. LJUS kasmet organizuoja praktinio mokymo vasaros stovyklas „Jaunasis gelbėtojas“ Ugniagesių gelbėtojų mokyklos poligone Valčiūnų kaime (Vilniaus r.) ir dienes vaikų stovyklas „Saugi vasara“.

Ir dar jaunieji ugniagesiai:

- nuo 2003 m. kiekvieną pavasarį organizuoja akciją „Jaunimas prieš žolės deginimą“;
- nuo 2007 m. kiekvienais metais dalyvauja Vilniaus saugaus eismo mokyklos Civilinės ir priešgaisrinės saugos varžybose;
- nuo 2008 m. kiekvienais metais dalyvauja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento organizuojamoje akcijoje „Būk saugus, moksleivi“;
- 2009 m. dalyvavo Vilniuje LITEXPO rūmuose vykusioje parodoje „Vaikų šalis 2009“;
- 2010 m. šventėje „Trakų dienos“ vaikams vedė saugaus elgesio pamokėles;
- nuo 2010 m. veda gesinimo su pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis (gesintuvais ir nedegiu audeklų) pratybas mokyklose;
- nuo 2011 m. kasmet organizuoja akciją „Sutik šv. Kalėdas saugiai“, kurios metu primena pirotechnikos naudojimo taisykles ir žiemos pavojus.

Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjunga yra bendra Tarp-tautinės visuomeninių jaunųjų ugniagesių gelbėtojų organizacijų asociacijos (*International Association of Youth Non-governmental Organizations of Firefighters and Rescuers*) steigėja. Ši asociacija 2008 m. lapkričio 17 d. įkurta ir užregistruota Baltarusijos Respublikoje.

BENDRADARBIAVIMAS

Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjunga, siekdama kokybiškai organizuoti metodinę, edukacinę ir projektinę veiklą, yra pasirašiusi bendradarbiavimo sutartis su įvairiomis organizacijomis.

Jaunieji ugniagesiai glaudžiai bendradarbiauja su:

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu prie Vidaus reikalų ministerijos

Vilniaus saugaus eismo mokykla

Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba

Vilniaus apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija

Ugniagesių gelbėtojų mokykla

LIETUVOS KINOLOGŲ DRAUGIJOS
MOKYMO CENTRAS

Lietuvos kinologų draugijos mokymo centru

Bendruoju pagalbos centru

BENDRASIS PAGALBOS CENTRAS

Lietuvos jaunųjų krikščionių sąjunga

Vilniaus jaunimo klubas „Šatrija“

Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centru

15. LJUS ŽENKLAI IR ATRIBUTIKA

LJUS ŽVAIGŽDĖ

LJUS žvaigždė – aukščiausio lygio Lietuvos jaunųjų ugniagesių sąjungos apdovanojimas. Šis apdovanojimas gali būti skiriamas LJUS nariams, garbės nariams, rėmėjams už pasižymėjimą per daugelį veiklos metų, nuopelnus plėtojant LJUS veiklą, stiprinant jos gretas ir reikšmingą tarptautinę veiklą. Šiuo garbės ženklu gali būti apdovanoti ir užsienio piliečiai už reikšmingą asmeninį indėlį integruojantis į tarptautinę jaunųjų ugniagesių veiklą.

Jaunųjų ugniagesių komandų vadovai teikia LJUS valdybai siūlomų apdovanoti asmenų sąrašą.

LJUS valdyba turi teisę siūlyti skirti tam tikro laipsnio apdovanojimą LJUS nariams, garbės nariams, vadovaujantiems asmenims, užsienio piliečiams, vietiniams ir užsienio rėmėjams.

Sprendimą dėl apdovanojimo kandidatų ir ženklo laipsnį priima LJUS valdyba.

Ženklo pažymėjimą pasirašo LJUS prezidentas.

LJUS žvaigždės apdovanojimas yra 3-jų pakopų (skiriasi ženklo aukštų metalo kokybė (auksas, sidabras) ir spalvinis derinys):

- 1-ojo laipsnio** – auksinės spalvos;
- 2-ojo laipsnio** – auksinės ir sidabro spalvos;
- 3-iojo laipsnio** – sidabro spalvos.

LJUS žvaigždė yra keturių aukštų. Pirmas aukštas – aštuonių kampų žvaigždė, kurios kampai neina per centrinę ženklo ašį. Žvaigždės aversas išgaubtas, spinduliai eina iš centro į kraštus ir yra išgaubti per centrinę spindulio liniją. Spindulio spalva: 1-ojo laipsnio – geltona (auksinė), 2-ojo laipsnio – geltona, 3-iojo laipsnio – balta (sidabrinė).

Antrąjį aukštą sudaro ažuolo lapų vainikas, kuris prasideda apatinėje ženklo dalyje, simetriškai eina aplink 3-įjį aukštą ir viršutinėje ženklo dalyje susijungia. Ažuolo lapų vainikas – juosta, kurios spalva reiškia apdovanojimo laipsnį: 1-ojo laipsnio – geltona (auksinė), 2-ojo laipsnio – balta (sidabrinė), 3-iojo laipsnio – balta (sidabrinė).

Trečiasis aukštas – tamsiai mėlynos spalvos skritulys, kurio kraštu eina juosta: 1-ojo laipsnio – geltona (auksinė), 2-ojo ir 3-iojo laipsnio – balta (sidabrinė). Skritulio centre išdėstytas neiškylus ženklas – ugniagesio šalmas ir už jo sukryžiuoti kirviai: 1-ojo laipsnio – geltona (auksinė), 2-ojo ir 3-iojo laipsnio – balta (sidabrinė). Kirvių metalinės dalys yra viršutinėje

dalyje, kotai – apatinėje. Šalmą puošia išilgai šalmo per atbrailos pradžią ir pabaigą einančios juostos, atskirtos fono spalvos linijomis.

Ketvirtąjį aukštą sudaro iškylus ženklas, einantis per vertikalią ženklo ašį. Šis ženklas simbolizuoja fakelą su rankena, kuri papuošta iškiliomis išilginėmis juostelėmis, kurios apjuosia viršutinę rankenos dalį. Geltonos (auksinės) spalvos rankena apačioje pasibaigia burbulu. Virš rankenos yra geometrinė figūra, simbolizuojanti fakelo taurę, ji yra tamsiai mėlynos spalvos ir apvesta geltonos (auksinės) spalvos juostele. Figūros centre išdėstytos geltonos (auksinės) didžiosios raidės „LJUS“. Viršutinė ornamento dalis susideda iš trijų liepsnas simbolizuojančių figūrų. Kiekviena atskirai liepsna yra (iš kairės į dešinę) geltonos, žalios ir raudonos spalvos. Liepsnas skiria geltona (auksinė) juostelė, tokia pat juostelė eina aplink liepsnas pagal jų formą.

Ženklo priesagas (veržlė) yra nugarinės pusės viduryje.

LJUS žvaigždė ir jos pažymėjimas įteikiami gegužės 4 d., Šv. Florijono (ugniagesių gelbėtojų) dieną, ir gruodžio 20 dieną – LJUS gimtadienio proga. Taip galima teikti ir kitomis reikšmingomis progomis. Apdovanojimą įteikia LJUS prezidentas arba jo įgaliotasis asmuo.

Apdovanotieji, dėvėdami civilinę, specialiąją paradinę, organizacijos reikalavimus atitinkančią aprangą, LJUS žvaigždę segi dešinėje pusėje.

LJUS valdybos sprendimu iš apdovanotojo žvaigždė gali būti atimta šiais atvejais:

1. Kai asmuo nuteisiamas už tyčinį nusikaltimą.
2. Kai asmuo padarė nusižengimą, žeminantį LJUS garbės ženklu apdovanoto asmens vardą.

Ženkliukas ir jo liudijimas turi būti grąžinti LJUS valdybai per vieną mėnesį po sprendimo.

LJUS GARBĖS ŽENKLAS

LJUS garbės ženklas sudarytas iš trijų aukštų. Pirmasis aukštas – ažuolo lapų vainikas, kuris prasideda apatinėje ženklo dalyje, simetriškai apjuosia 2-ąjį aukštą ir susijungia viršutinėje ženklo dalyje. Ažuolo lapų vainikas – geltonos (auksinės) spalvos.

Antras aukštas – tamsiai mėlynos spalvos skritulys, kurio kraštu eina iškili auksinė juosta. Skritulio centre išdėstytas geltonos (auksinės) spalvos neiškylus ženklas – ugniagesio šalmas ir už jo sukryžiuoti kirviai. Kirvių metalinės dalys yra viršutinėje dalyje, kotai – apatinėje. Šalmą puošia fono spalvos linijomis atskirtos juostos, einančios išilgai šalmo per atbrailos pradžią ir pabaigą.

Trečiąjį aukštą sudaro iškylus ženklas, einantis per vertikalią ženklo ašį. Jis simbolizuoja fakelą su rankena, kuri papuošta iškiliomis į apačią siaurėjančiomis išilginėmis juostelėmis ir dviem skersinėmis juostelėmis, kurios apjuosia viršutinę rankenos dalį. Geltonos (auksinės) spalvos rankena apačioje pasibaigia burbulu. Virš rankenos yra fakelo taurę simbolizuojanti geometrinė figūra, ji tamsiai mėlynos spalvos ir apvesta geltonos (auksinės) spalvos juostele. Figūros centre išdėstytos geltonos (auksinės) didžiosios raidės „LJUS“. Viršutinė ornamento dalis susideda iš trijų liepsnas simbolizuojančių figūrų. Kiekviena atskirai liepsna yra (iš kairės į dešinę) geltonos, žalios ir raudonos spalvos. Liepsnas skiria geltona (auksinė) juostelė, tokia pat juostelė eina aplink liepsnas pagal jų formą.

Ženklo priesagas (veržlė) yra nugarinės pusės viduryje.

LJUS NARIO ŽENKLELIS

Šis nario ženkliukas įteikiamas tęstinio mokymo programą baigusiam jaunajam ugniagesiui.

Šis ženklas dviejų tipų: spalvotas ir nespaltotas (dvispalvis).

Ženkliukas yra vieno aukšto, apskritos formos, kurio ornamentas išeina iš už apskritimo ribų. Aplink ženkliuką eina žiedas, kuriame užrašas: iš kairės pusės „LIETUVOS JAUNŲJŲ“, iš dešinės „UGNIAGESIŲ SĄJUNGA“. Žodžių junginius skiria centrinėje vertikaloje ženklo ašyje esantis fakelas. Fakelo taurės plote įspausti skaičiai „2000“. Fakelo viršutinė dalis užsibaigia trimis liepsnomis, apatinė dalis – fakelo rankena. Fakelas dengia centrinėje ženklo dalyje vaizduojamas šalmą ir už jo sukryžiuotus kirvius. Ženklo aversas šiek tiek išgaubtas.

Spalvoto ženkliuko spalvos:

- žiedas aplink ženkliuką ir šalmas su kirviais – balti;
- užrašas „2000“ – juodas;
- fakelo liepsnos (iš kairės į dešinę) – geltona, žalia, raudona;
- kita ornamentika ir užrašai – geltonos (auksinės) spalvos.

Dvispalvio ženklo fonas juodas, kontūras ir užrašai geltonos (auksinės) spalvos.

Ženklo priesagas (veržlė) yra nugarinės pusės viduryje.

LJUS NARIO ŽENKLELIS (FAKELIUKAS)

Šis nario ženkliukas įteikiamas pradinę mokymo programą baigusiam jaunajam ugniagesiui . Fakelo rankena papuošta išilginėmis į apačią siaurėjančiomis iškiliomis juostelėmis ir dviem skersinėmis juostelėmis, juosiančiomis viršutinę rankenos dalį. Geltonos (auksinės) spalvos rankena apačioje pasibaigia burbulu. Virš rankenos – geometrinė figūra, simbolizuojanti fakelo taurę, kuri yra tamsiai mėlynos spalvos ir apvesta geltonos (auksinės) spalvos juostele. Figūros centre išdėstytos geltonos (auksinės) didžiosios raidės „LJUS“. Viršutinė ornamento dalį sudaro trys liepsnas simbolizuojančios figūros. Kiekviena atskirai liepsna (iš kairės į dešinę) yra geltonos, žalios ir raudonos spalvos. Liepsnas skiria geltona (auksinė) juostelė, tokia pat juostelė eina aplink liepsnas pagal jų formą.

Ženklo priesagas (veržlė) yra nugarinės pusės centre.

LIETUVOS JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ SĄJUNGOS ŽENKLO ANTSIUVAS

Antsiuvas prisiuvas ant viršutinių uniformos drabužių (išskyrus trikotažinius vasarinius marškinėlius) kairės rankovės 7 cm atstumu nuo peties linijos.

Tamsiai mėlynos spalvos antsiuvo matmenys 6x9 cm, jo kraštu eina auksinė arba balta juosta.

Užrašas iš kairės pusės „LIETUVOS JAUNŲJŲ“, iš dešinės „UGNIAGESIŲ SĄJUNGA“. Užrašai baltos arba auksinės spalvos. Žodžių junginius skiria centrinėje vertikaloje ženklo ašyje esantis fakelas. Fakelo taurės plote įspausti juodos spalvos skaičiai „2000“. Fakelo viršutinėje dalyje pavaizduotos trys liepsnos, (iš kairės į dešinę) geltonos, žalios ir raudonos spalvos, apatinėje – auksinės spalvos fakelo rankena su burbulu. Fakelas dengia centrinėje ženklo dalyje vaizduojamus šalmą ir už jo sukryžiuotus auksinės arba baltos spalvos kirvius. Kirvių metalinės dalys yra viršutinėje dalyje, kotai – apatinėje.

Naudota literatūra ir šaltiniai:

Autorių kolektyvas. *Civilinė sauga mažiems ir dideliems*. Vilnius, 2007.

Gurevičius, D. *Mokymas su ugnies gesintuvais ir nedegiais audeklais*. Konspektas. 2009.

Pozityvas: vadovas bendraamžių švietėjui. Vilnius: Nacionalinis socialinės integracijos institutas, 2011.

Всероссийское добровольное пожарное общество, Московская городская организация. *Сборник документов по работе с Дружинами юных пожарных*. Москва, 2003.

Šiaulių Gytarių pagrindinės mokyklos renginių organizavimo tvarka, 2011. Prieiga per internetą: <http://www.gytariai.lt/UserFiles/fole/gytariu_mok_projekt_koreg.pdf>.

Projektas 3P: parodyti, paskatinti, padaryti. Patirtis. Metodai. Rekomendacijos. Vilnius: Tabula rasa, 2005. Prieiga per internetą: <<http://neformaliai.files.wordpress.com/2013/01/projektas-3p.pdf>>.

JAUNŲJŲ UGNIAGESIŲ HIMNAS

Kas verčia pumpurą į žydą dangų stiebtis,
Kas gležną paukštį išsitiesti nežinioje?
Jaunystė šaukia bendražygius būrin kviestis,
Neramią kibirkštį ji kelia vavyje.

Išmoksime dainą traukti ir žaizdą sutvarkyti,
Nelaimės sustabdyti ugnį, vandenį,
Ne tik tėvynė – ir sveturi draugų dairytis
Ir sveiką kūną šlovinti proto jėgoje.

Priedainis

Pirmyn, svaja tavy ir manyje!
Pažinti, pasiekti ir dar daugiau matyti.
Ugniagesy, jaunystėje visi
Pilni troškimų, jų nesustabdysi!

Mūs gretos pildosi ir raumenys tvirtėja,
Pasaulį daromės visi artimesni.
Dėkojam šventam Florijonui, mūs globėjui,
Kad iš patyrusių pasisemia jauni.

Kai į gyvenimą suaugusių pabelsi,
Sparnai su plunksnomis bus, pūkai jau numesti.
Bus nebaisu į plačius vandenį patekti,
Aplink draugai, yra žinių, liūdėti anksti!

Priedainis

*Žodžiai – ugniagesio gelbėtojo Darjušo SOSNOVSKIO
Muzika – Artūro NOVIKO*

